د ملا امیر دیوان

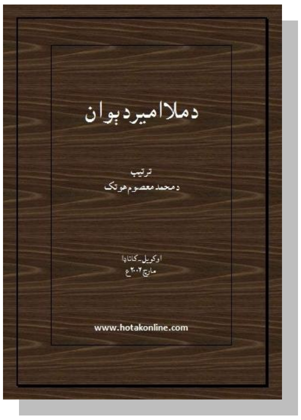

ترتیب

د محمد معصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا
مارچ ۲۰۰۶ ع

www.hotakonline.com

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیراودېوان یې

دملاامیرددېوان دغه نسخه ،چي مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۲۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلووروسته یې راته څرګنده سوه چي دانسخه داروانباد حاجي دوست محمدبرېښ له کتب خاني راوتلې وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومړي خطي نسخې پرڅنډوکښلی و[2].

دملاامیردېوان دحجم له مخي وړوکی دیوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبې دتولوپتیوغزلي پکښې سته. دپای پاني یې د (یاء) ردیف ته رسېدلي دي خوځوپاني یې کنډودي . مادانسخه تر موندلوځومیاشتي وروسته دزېري په جریده (د۱۳۲۵ ش کال ۹ ـ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي لیکني لنډیزدلته مکرر رانقلوم:

---

[1] حاجي دوست محمد برېښ دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان دپاچهۍ په دوهم کال (۱۲۸۲ش) په کندهارکي زېږېدلی اودظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم کال(۱۳۴۸ش) په کندهارکي وفات اوپخپله پلرنۍ هدیره کي ښخ دئ. پلاریې قیام الدین خان اونیکه یې محمدیوسف اخوندزاده نومېدی. دحاجي دوست محمدبرېښ پېشه سوداګري وه اودخورلسمي هجري شمسي پېړۍ په دېرشموکلونوکي یې د کندهار د شاه بازارپه ختیځه راسته کي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونوپلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه کي قلم چلاوه اویوه غني کتابخانه یې درلوده چي دپښتووپارسي وعربي ژبو خطي نوادریې پکښې خوندي کړي وو. دده کتابتون په کندهارکي داروانباد محمدحلیم سلیمي (۱۳۸۴ ش مړ) ترکتابتون وروسته دخطي نسخودکیفیت اوکمیت له درکه مشهوره کتابخانه وه . دبایزیدروښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۶۴ ش کال داروانبادسرمحقق دوست شینواري په سریزه او سمون په کابل کي خپره سوه ، دحاجي دوست محمدبرېښ له کتابتون څخه راوتلې وه . دحاجي دوست محمدبرېښ زوی نوراحمدبرېښ هم دپښتو ژبي لیکوال او دطلوع افغان اخبارپرکاره قلمي همکارو. نوراحمدبرېښ په ځواني کي مړسو (دی بایدله اروانبادپوهاندډاکټرنوراحمدبرېښ سره مغالطه نه سي).

[2] زه (هوتک) دنومړي لیک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمدبرېښ په قلم داخونددروېزه دمخزن الاسلام ځیني برخي سته چي دخپل کتابتون دیوې نسخې اوداروانبادسلیمي دکتابتون دکومي نسخې ترمقابله کولووروسته یې یادابښت کړي دي. دحاجي صاحب مرحوم لیک په نسبتاً ښکلوخطونوکي راتلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیردخورلسمي هجري قمري پېړۍ په سرکي په کندهارکي یوله هغوشاعرانوڅخه و ، چي مردف دېوان یې درلود اوشعرونه یې دخلکو خولوته لوېدلي وو. هسي خوپه پښتنوشاعرانو کي مــوږد (امیر) او (امیرمحمد) په نامه څوتنه پېژنو،خوپیاوړي محقق پوهاند عبدالشکوررشاد د پښتانه شعراء په دریم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امیر په نامه یوشاعرمعرفي کړی دئ ، چي زموږتربحث لاندي ملاامیرسره یې ځیني ګډ وجوهات ستـه . دی لیکي : " امیرپه خټه پوپلزی و ، د کندهاردتلوکان[3] په کلي اوسېده دده دپښتو مردف دېوان شته او د پارسو اوعربي دېوانونودلرلوپه باب یې هم خبري کېږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي تاکلای شو اوعمریې تر۹۵ کالو پوري رسېدلی دي . له دېوانه څخه یې معلومېږي ، چي د ژوند وروستي کلونه یې په ګرش (هیلمند) کښي تیرکړي دي " .

ددغي لیکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبیات پښتو)) محترم مولف هم دده یادونه کړې ده. په پښتانه شعراء کي دامیر دکلام د (ی) ردیف څلور پښتو بیتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امیر)او (ملاامیر) به یوسړی وي. د (امیر) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادلیکي ، چي ظریفه او شوخه طبعه یې درلوده. د ملاامیرپه دېوان کي مادظرافت اوشوخۍ صریحه نمونه ونه موندله . خو دعصر او وخت نزدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیرپه

---

[3] تلوکان دکندهاردپنجوایي ولسوالۍ مربوط کلی دئ،چي دکندهار ښار لویدیځ لورته پروت دئ. شاوخوایې دانګوروباغونه دي. دپښتواوفارسي ژبي شاعراو د تالیفاتوڅښتن ساګزی ملاحسن اخوند(۱۱۷۷ـ۱۲۴۵ هـق) دهمدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان یې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره یې یوه ښکلې قلمي نسخه سته ، چي دهرات دنائب الحکومه سعدالدین خان د زوی عبدالعلي خان(خان آغا ؟) په پرمایښت د ((محمد رحیم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم لیکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده. دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زیري) جریده کي خپره سوې ده ، بیاتکرار سوې ده. د مقالې ترچاپ وروسته ما اوفاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به یو وخت سموم. دادئ اوس (اووه ویشتمه دمارچ ۲۰۰۶ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان کي د (نهرسراج ویالي) یادونه[5](۱) بیاهغه وجوهات دي ، چي ددوی ترمنځ شریک دي. د اوسنیو ماخذونو ، روایتو او دېوان څخه دا فیصله ګرانه ده ، چي ((امیر)) او ((ملا امیر)) به یوشاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امیر)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم اودېوان یې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپینېدو سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم یې ((مخبر العشق جدیدی)) پرایبنی دئ . دیوان مردف اودپای له خوانیمګړی دئ. دوروستۍ پاڼي رکاب یې (ځمامقصود) لیکلی دئ ، چي داکلمات دراتلونکي مخ دلومړي بیت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سیاهي لیکل سوې ده اودډېر بې سلیقي او بیسواده کاتب کارمعلومیږي. څرنګه ، چي دېوان نیمګړی دئ ، دکاتب نوم اود لیکلو کال یې نسته . ددېوان پرځنډو څوځایه ۱۳۲۷ او یوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي . نه پوهېږم ، چي دابه دلیکلوکال یاکلونه وي که یا؟ د دېوان ټولي غزلي اتیاوو ته رسیږي اود(ی) ردیف هغه څلوربیته ، چي د پښتانه شعراء په دریم ټوک(۸۲۷مخ) کي خوندي دي ، ، دلته نسته. که (امیر) او (ملاامیر) یوشاعر وي ، نونبایي دغه بیتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضایع سوي دي. ددېوان پیل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جدیدی.

نن مشغول سه په الحمد و پــه ثنا   په دهان کښبي دي چلیږي ژبه ستا

[5] دنهرسراج دویالي یادونه زه پردې خبره دلیل بولم ، چي ملاامیرپه هیلمندکي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په ((ګرش)) کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هربنده لــــــــره لازم ثناګویې ده   په قرآن کښې بیان کړی پاک مولا

++++

له دېوان څخه يې مادده دژوند په باب زيات مشخص ټکي ونه موندل.
دامیرحبیب الله (۱۳۱۹ـ۱۳۳۷ هـ ق) یادونه یې څوځایه کړې ده:

دسراج الملة والدین ښــــــــه دبدبه ده
ملاامیرده دوعاګوی[6] نه دفرنګ یم

اویا:

ډېردي عــــــــــــــمردامیرحبیب الله وي
ترســـــایه لاندي ناست امتیان ستا محمده
تل مشغول دقندهار پــــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پـه نهرسراج نهراعلی محمده
نهرسراج به خدای معمورکه وخت نژدې دی
ملاامیرفقیردوعـــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله (ویاله) په ۱۳۲۵ هـ ق کال دهیلمند له رود څخه افتتاح سوه[7]

ددېوان د (ب) ردیف دیوې غزلي مقطع داسې ده:

دیارلس صدی هـــــــــم شپږویشت کاله
ووتېرشوي ملاامیر بیان کوي له هره باب

[6] ((دوعاګوی)) باید دوې ځپې ولوستل سي.
[7] حبیبي ـ عبدالحي پوهاند ـ دافغانستان تاریخي پېښلیک ـ ۲۲۲ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ. له دي تولو خبروڅخه څرګندېږي ، چي دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده. په دغه وخت کي دی سپین ږیری دئ ځکه وايي:

ملاامیرپه سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زماپرغریبۍ وکړه پـوښتنه

++++

اشعاربي دده پرعلم او پوهي باندي شاهدي ورکوي. دتصوف خوايي درنه ده. اخلاقي شعرونه هم لري. له اشعاروڅخه يې معلومېږي ، چي ملاامیرپه سلوک کي دنقشبندیه طریقي پیرو دئ . دسلوک اوسیر پړاوونه داسي بیانوي:

دوحدت له باغه درخته رابنکاره شوه
نه يې مثل پــــــه زمین لکه نشترو

....

دتوحیدترسوزن ووزه که یکتا يې
که دوتا يې ځان یکتاکړه یک بشر

......

محبت دخدای نــــــهال پرخپل زړګي کړه
اوبـــــــــــوه يې په چشمه د شـــریعت
اســــــــــم ذات د زړه صیقل دسالکانو
تصفیه د زړه راځي پــــــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کـــــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لــــــــــره داحـــــــال د حقیقت
معرفت مي شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کـــــــــــوي دمعرفت

په دېوان کي يې يوه تقريبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشير وشكر بيتونه سته. فارسي شعر يې دټيټي سويې شعردئ او خوندورنه دئ.

+++++

+

دادهغي ليکني لنډيز و ، چي ماشل کاله وړاندي دکابل په زېري جريده كي خپره كړي وه[8](۱). تردي وروسته مي ددېوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تياره کړه. اودتيارسوي متن يوه برخه مي (د "ق" ترردیفه) پخپل خط په يوه جلاکتاب کي پاکنويسه کړه اونورکارله ګران هيواد څخه دراوتلوله اسيته نيمګورپاته سو . دامتن اوخطي اصل يې له هيواده راته زمامورکراچي ته راورساوه اومابياله ځانه سره کاناډاته راووړ(۱۹۹۲ ع). سږکال مي دکاغذوله منځه دامتن راوايست له سره مي وکوت اوکمپيوټري چاري مي يې بشپړي کړې اودخپلو هغو ليکنو په تاخچه کي به يې کښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پکښې پراته دي.

دنوي کتني په ترڅ مي لازمه وبلل داخوټکي نورهم پرخپله پخوانۍ ليکنه باندي ورزيات کړم:

ملاامیردمتوسطي درجې ملا ، دټيټي سويې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک کي دنقشبنديه طريقي لاروی دئ. دېوان يې له يوڅوغزلوپرته نورټول دسيراوسلوک مسئلوته وقف کړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات يې په ډېرساده

---

[8] دنومو‌ړي مقالې بشپړمتن زمادناچاپه اثر" کچکول" په لومړي ټوک ۲۷ مخ کي خوندي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرکي بیان کړي دي .دده شعرله لویه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزیته خالي دئ اوفني کمزورۍ،قافیوي نیمګړتیاوي اودوزن ناهماهنګۍ یې دلوستونکي مخي ته ډېري راځي،خودتصوفي اړخ زیاتوب یې دشعري قابلیت د نه وړتیا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپیکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وایي " پخته کار سالک "به یې په بیان پوهېږي (د " ن " ردیف) خو حقیقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهیم بیخي په ساده پیرایه کي بیان سوي دي .شاعرته دسیروسلوک اوطریقت پرورشوباندي ځان " بالغ " ښکاري اود " دستار " ترلوتمه لري (د " ع "ردیف) خو ځای ځای بیا پخپله ورته ځان " ناقابل "ایسي (د " ف " ردیف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآیات وحدیث په استشهاد وایي چي په طریقت تربل هرمسلک د"ملحدۍ"خطره ډېره ده(د " هـ "ردیف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربې اوپوهي له مخي نویو سالکانوته ورښیي (د " ن "ردیف) .

شاعر غواړي دځینو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثیل کړي اودځان له پاره د(کمینه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجي معناوي دعجزو انکسار ښکارندویې نه کوي ، بلکي استعمال یې دلاسه لا د شخصیت ددرناوۍ پله سپکوي.

دملاامیرپه دیوان کي دیولړتاریخي پېښویادونه سوي ده چي مایې دلومړي وارمعرفۍ په لیکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي یې یوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان ، دکندهار دنایب الحکومه یادونه اودنهرسراج دویالي دکیندلوکار) . ددي پر ځنګ دی وطن ته دروسانودراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي دغزا اوجهادهڅونه کوي (د " و " ردیف) چي مادهمدې متن په (۲۱) مخ (۱) حاشیه کي تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عمومیاتوکي دلویدیځي لهجې ځانګړتیاوي لري اوپه خصوصیاتوکي بیادهیلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثیلوي . دی ځای ځای دشعري اړتیاله اسیته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او" نعمتونه" د "نعمتون" په شکل کاروي.

داوه هغه ټکي چي یادونه به یې دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک
اوکویل ــ کاناډا
۲۷ مارچ ۲۰۰۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم اللّه الرحمن الرحیم

نن مشـــــغول شه پــــــــه الحمدو په ثنا
په دهــــــــــــان کښي دي چلېږي ژبه ستا
هـــــــربنده لـــــــــــــره لازم ثناګویي ده
په قـــــــــــــرآن کښي بيان کړي پاک مولا
صددرودوصدسـ ـــــــــــلامه دي انعام وي
له ماخـــــــــــــــــواره امتي پرخپل پېشوا
هـــــــــم پرآل هـــــم پراصحابو دده باندي
هـــــــم پـــــــــــــــرواړه ګذشته وو انبيا
که ظاهــــــــــــــرباطن الف شوي مردانه يي
په لباس د (ج) پـــــه پټ شي ســـــرتپا[9]
که د(ز)نسبت دي وکـــــــــــړوخپل نفس ته
پردغـــــه تقصيرهمېش کـــــــــــــوه ژړا
ښه محکمه پيالـــــــــــــه نوش دقناعت کړه
بې صبري ده بدبختي لــــــــــــــــويه بلا
شفقت دفقيروعـــــــــــــــظ ونصيحت دی
زياتي نه لــــــــــــــري قدرت دضرب پرچا
راشـــــــــــه ونيسه محکم دربارمحکمه[10]
ځان ورګـــــډ کـــــــــــــړه په مجلس داوليا
هرګناه لــــــــــره زنګـــــــــــونه پرزړګي دي
آئينه دزړه لــــــــه زنګه کــــــــــــړه صفا
که صادق يې يک بيني يک جهتي کـــــــــړه
دتــــــــوحيد پرلارتـــــــلای نه شي دوبين بيا

9 سرتپا = سرترپا
10 دانيم بيتی کټ مټ وليکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګمراهـــــــان دزمـــــاني ترحساب تېردي
(ملاامیره) کناره شــــــه له هـــــــــرچا

***

که ساقي راکه جـــــامونه دکـــــــوثربیا
پــــــه کارنه لـــــــرم دنیاو سیم و زربیا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل وکړې
پرخپل هست باندي دهست وکــــــړه نظربیا
په نظرد کامـــــــــــــــلانو مي منظورکړې
معتکف دي ددربار یــــــــــــــم هم ددربیا
ممکنات چي رب پیدا کـــــــړه په قدرت خپل
داهـــــــــــمه دي نښاني دپیغمبربیا
هیڅ دحسن سیال (یې) نشته پــــــه دنیاکښي
سیالي نه که ستالـــــــــــه رنګه شمس قمربیا
چي پیدا یې ستالـــــــــــه رویه کل اشیاکړه
پاک الله پرتاعــــــاشق ، تې[11] کړي اظهربیا
و دیدن ته دي محتاج شــــــــــاه وګدای دي
که روزي مي ستادیدن شي پـــــــه محشربیا
زه چي مست ورندانـــــــــــــــه دزماني یم
ډېرمستان رندانـــــــــــــه دي ستاددربیا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عــــالم کښي
نه پوهېږم پـــــــه خپل نفـــــــع و ضرربیا
بې صبري مي شوه غالبه ستاپـــــه عشق کښي
قناعت پیاله که راکـــــــــــــړي پقدربیا
دهجران په اورمي مـــــــــــــــه سیځه صنمه
(ملاامیر) که مـــــــــــفرح کړي په نظربیا

---

[11] تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

صدقـــه شه صدقـــه شه دل وجـــان زما
تـــــردیدن وتــــردیدن دخپل جانان زما
یـــودیدن وعاشقـــانـــولره بس ده
همېشه دوی ثناخـــــوان دي دخوبان زما
منتـــــــظرورتــــه ولاړدي بې اختیاره
که معـــــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له سترګــــوغائبېږي نه په سترګوبرابرده
لاردعقل نشته چي څرګندبه شي سبحان زما[12]
هیڅ تعلیم وعاشقـــانـــــووته نه شي
دواړه کــــــونه دي پرې ایښي پرجانان زما
شابس شابس دعـــــاشق پرهمت باندي
چي یک بین شــــو یک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غـریب دوبین دئ تي[13] یکبین کړه
رب کـــریم ده هم رحیم ده هـــم رحمان زما

***

چـــي طالب شـــــوم دمطلـــــــوب
په کـــال سلب شــــوم مســـــــلوب
هســــــي رنځ راباـــــدي راغــــــی
په مثـــــال لـــــکه ایـــــــوب
دعشـــــــق دارنــګ ســـــخته زورده
بي بصرکئ[14] عشـــــــق یعقــــــوب
که معشـــــــوق هرڅوجفـــــاکـــړي

---

[12] ددې بیت څپې د غزلي دنوروبیتودڅپو پرپرتله زیاتي دي.
[13] تي = ته یې
[14] کئ = کړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعاشـــــق تــــه وي مرغـــــــــوب
عاشقـــــان چـــي همېــــــــش ژاړي
بیمـــــــاران دي پــــــه مقـــــلوب
لـــــه دې رنــــــځه به روغ نـــــه شـــي
بــــــې دیـــــــداره د محـــــبوب
د عشـــــق هســـــــي غـــــالب کاره ده
خـــــوار عاشـــــق کاندي مغلـــــوب
پختـــــه کــــار عاشـــــق هغــــه ده
چي خپـــل عشـــــق کانــــدي محجوب
کــــه مخلـــــوق تې عشـــق ظاهر شـــي
ښـــــه یـــــې نه بـــــولــــي کتُــــب
ربــــــه عشـــــق مي پوشــــــیده کړي
هــــم پر شــــــرق هـــــم پر غـــــروب
لـــــه نقصــــــانه عشـــــق نګـــــاه کړه
نفـــــس حـــاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
مــــلا امیــــر غریب بیـــان کوي له عشقــــــه
په مثــــال لکــــه مرغــــه اخلــي حبوب[16]

***

له کاملــــه پیالــــه نوش کـــــه په شتـــــاب
پرهېزي شـــــه لــــه ګنـــا کـــه اجتنـــاب
خپــــل باطن کــــــړه پاکــــیزه له هره خُبثه
ځان لایـــق کړه چــــي منظور شـــې دا حبـاب
بعضــــي خلـــــګ په ظاهر د بر آراستــــه وي
په باطــــن کي خباثت وي بـــې حســــاب

---

15 دانیم بیتی څلورخپې زیات دئ
16 حبوب = داني . جمع یې حبوبات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعضـــي خلګ په باطـــن ســـم آراسته وي
په شـــریعت[17] وي هم ملامت هـــم په کتاب
دغه دواړه نقصـــاني پـــه آخـــرت وي
چي حاضر شي په میدان د ســـــوال جواب
بختور ده چي ظاهـــــر باطـــن (یې) د واړه[18]
بـــرابر د شریـــعت شـــوه د وهـــاب
راشـــه ټینګ پر شریـــعت شه که دانا یې
په شریـــعت به مفتوح شـــي د جنت بـاب
که څراغ د شریـــعت خـــدای په لاس درکړ
وبـــه نور ته یې عـــاجز ماه و آفتـــاب
هغـــه څـــوک چي ردوي حـــکم د شـرع
خـــلاص به نـه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهـــان له خپله خدایه مشغـــولا کـړه
د صدیـــق د سیني بـــوی تـــئ[19] د کباب
کامـــلان مي غوصـــان د عشـــق دبحـــردي
ځان جهـــان وځني هېر غـــرق په دریـــاب
پیروي د کامـــل وکړه که صـــادق یـــې
زمونږ په لاس ده د قـــرآن محکـــم تنـــاب
دیارلـــس صدي شپږویشت کـالـه وو تېر شوي
ملا امیـــر بیـــان کـــوي لـــه هـره بـاب

***

که وصال دجانان غـــــــواړي په قیامت
په اخلاص وپـــــــه تصدیق وکـــړه طاعت

---

[17] شریعت دلته دعوامو په شان دوه څپه ییزبایدولوستل سي.
[18] اصل: هغه بختورده چي ظاهرباطن دواړه
[19] تئ = تلئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس ددلبرانو به ورګډ شي
که دي ترک کړ ددنیا زېب وزینت
بي بقاده دادنیا هیڅ باورنشته
په مثال لکه تیزبادځي په سرعت
په دنیا پسي هلاکه زمانه ده
ابلیس کاندي حرص غالب ترقناعت
دانایان مي دي مشغول دیارپه مینه
پروانه که ددنیا په زیان کثرت
اولیاء خدای نازولي په دوه کونه
نبه دیداربه ورعطاکړي هم جنت
توکل موپرخپل خدای زمورږمومنانو
بي له خدایه تکیه نشته دراحت
نبه تقوا وهمت خوی دمسلمان ده
دشیطان تابعان ډک په خباثت
امان راکړي دابلیس دبده خویه
دده خوی ده ګمراهي بل فضیحت
مقصود تینګ کړه سوا پرېږده[20]
رضاجوی شه دنبه خدای هم دحضرت
محبت دخدای نهال پرخپل زړګي کړه
اوبه یې په چشمه دشریعت
اسم ذات دزړه صیقل دسالکانو
تصفیه دزړه راځي په طریقت
بیابه کشف وکرامات درته حاصل شي

---

[20] دانیم بیتی ثلورخپې کم دئ.
سوا = ماسوا . اوماسوادخدای تعالی له ذات پرته نوروموجوداتواومخلوقاتوته وایي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوشیده لره دا حال د حقیقت
تر عرش پورته دي اویا زره حجابه
داخل کېږي عارفان بلند همت
معرفت مي شناخت د خدای پر خپل طاقت ده
(ملاامیر) تعریف کوي د معرفت

***

خوار عاشقه معشوق گوره که لري استقامت
نن دي وارد ئ که پوهېږي د قرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس د علما و فقرا کړي[21]
له تاثیري[22] پیدا کېږي توانگري و قناعت
که راه رویې سم پر لار د شریعت شه
رهروي بې شریعته دئ سالک له[23] قباحت
ملحدان په زمانه کې هسې ډېر دي
هیڅ خبر په شرع نه وي نه په ترک د جماعت
موحدان مې مستقیم همېش پر جماعت وي
له ښه خدایه وي ترسان هم له عذابه د قیامت
په لباس د حلم پټ شه سر تر پایه
د حلم لباس دئ هر مومن له مرتبه د شرافت
حلم خوی د انبیأ و اولیأ دئ که خبر یې
قهر غضب خوی د شیطان دئ نه دئ خوی د ولایت
غافلان د یاره ذکره، نقصاني په دوارو کونو
عاشقان صفت گویان د دلبرانو په دنیا هم آخرت
که تر عرش و کرسي لویه دي سینه شوه

[21] اصل: عوام خلق دي مجلس د علما و فقرا کړي په هر دم.
او ترلاندي بیا ورته کښلي دي: د عالم مجلس کوه که ته دانا یې
[22] له تاثیري = له تاثیره یې
[23] سالک له = سالک لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سي لکه فرعـون هم جاهت[24]
(ملا اميره) پر عمل هيڅ تکيه مه کړه فضل غواړه
دغه لوی فضل عظيم دئ چي يې درکړ هدايت

***

د خوبانـــــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عـــرش و تر کرسي پر ښنتن ګران خوت
چي مشــــغوله پــــه صلوت طيبات شو
هر ګفتن يې درمرجـــــان تـــر ښه دهان خوت
د امت غــــم يې زرغــــــون پر پاک زړګي و
هېر يې نه و چي دربار تـــــه د سبحان خوت
پـــــــر دربار د حق تعالی يې قـــدر ډېر دئ
وربخښلئ يې امت نـــاز يې چـــلان خوت
ګفتګوی د ګـــــوی مګوی يې سره وکـــــړ
ګــــــوی بيان د شريعت دين يې روښان خوت
د مګــــــوی خبري پټې له هــــــر چا دي
پاک حبيب رب منع کـــړئ ډېر يې زيان خوت
طی شـــوه نه فلک اتلس کالـــــه يوه شپه وه
بې مثاله ښه مجلس د دوی تــــــر ميان خوت
پنځه فرض لـــــــمونځونه شب و روز شول
که چا تـــرک کـــــړه آخرت لرې[26] تاوان خوت
پنځه فـــــــرض[27] چي ادا پــــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پــه نېکان خوت
مومنانو امــــــــر ونهی ټول پــــــر ځای کړئ

---

[24] جاهت:
[25] تئ = تلئ (دکندهارکړدود)
[26] لرې = لره يې ، ته يې
[27] فرض کلمه دلته دوې ځپې بايدولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت د (ملا امیر) پر دل و جان خوت

***

زموږ و تا ته دی سوالونه یا مغیث[28]
له تا غواړو ډک جامونه یا مغیث
حاجتمند درته ولاړ دي بې شماره
فریاد رس یې، له تا غواړي حاجتونه یا مغیث
حاجت زما ده ستا رضا په دواړو کونو
د رضا دي طلبګار یم په عمرونه یا مغیث
هیڅ مقصود مې په ظاهر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هر غمونه یا مغیث
ربه قطع انتظار د خوار عاشق کړې
رحم وکړه دیدار وکړه ته پر وکړه کرمونه یا مغیث
هر عاشق چې وي صادق په محبت کښې
تر چشمانو یې خوناب وهي موجونه یا مغیث
و خپل یار ته سل نظره د عاشق وي په هر دم
یو نظر یې ستا دوا دئ د زخمونه یا مغیث
رد ، قبول دواړه موقوف ستا په رضا دي
و بنده ته څه معلوم دي ستا حکمونه یا مغیث
مومنان مې مقبولین په دوه جهان کښې
د تقوی توکل ډېر دي اجرتونه یا مغیث
ښه خلعت خدای د ایمان و موږ (ته) راکړئ
موږ پر دا خلعت همېش کړو شکرتونه یا مغیث
پاک قرآن دي راستولئ لوی انعام ده
پکښې ډېر د حل حرمت دي بیانونه یا مغیث
زموږ ایمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

---

[28] مغیث (د میم په پېښ) فریادرس ، هغه ذات چې فریادورته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د(ملا امیر) پر زړه ډېر د عشق داغونه یا مغیث

***

په کوڅه کې دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه راته قهرېږي غمازان کج
جنګ جدل مي له خپل نفسه شب و روز دی
بل پر ځنګ راته ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جهاد راکړ
په اسم ذات سره و همه کافران کج
د مومن زړه مي تر عرش عظیم لوی دی
اته برجه پر ولاړ د ښمن حیران کج
روح باد شاه عقل وزیر ده که یې ګوري
نفس شیطان ورته ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت وکړه مدت ورکړه
اته برجه کړه محکمه له نقصان کج
بیغمي هیڅ په کار نه ده د دښمن دار له[29]
د جرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافل شوي له طاعته له اذکاره
وبه بېرېږه له دوزخه له نیران کج
محکمي دا اته برجه په طاعت وي
د غافل روح (مي) بندي ده د شیطان کج
سنګدلان چي ببدیني که سبب دا ده
د معصیت په رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه څوک چي توبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هم رحیم ده پر عصیان کج
هر مومن چي توبه ګار د ما مضی[30] شي

---

[29] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له آینده و ځـــــان ساتي له هـــــر زیان کج
اول ځان تـــــــه نصیحت کـــړم بیا و بل ته
(ملا امیر) بیان وکـــئ[31] د هـــــــر تاوان کج

***

عـــــاشقان سینه سوزان غـــــواړي قدح
ودربارته دي ولاړنــــالان ګـــریان غواړي قدح[32]
هـــــرعاشق چي دهجران تـــرمقام تېرشي
ګـــــــــویانوی شـــوپیدا ،وایـــم نشرح[33]
بې صبری راخخه هېرصبرسکـــــون کـــړ
اوس له ډېري تلـــــــــوسي شوم سینه شرح
په باطن کي دریاب پـــــه جوش خـــروش ده
پټ پنهان[34] یم پکښې غــــرق زه یـــم فرح
خامکاران دي زیانکاران تـــــرهـــــغه وخته
چي تمیزورمعلــــــومېږي دنیکۍ هم داقبح
چي آهن رنګه جــــــــوش ونه که په اورکښې
یوه کیلي کله جوړېږي چي بـه قلف شي په افتح
که دعشق په اورکښې نفس سوخته پخته کړي
دزړه نوربه دي شي پورته کل زمین کاندي اوضح
شریعت درســـــــول باغ زه یې باغبان یـــم
(ملاامیر) بې ډنګوي هـــم په ضمني هم په صرح

***

دفراق زهرمي نـــــــوش کـــړي زړه خوله تلخ

---

[30] مامضی : تېرسوی وخت
[31] وکئ - وکړئ
[32] داغزل ډېري قافیوي نیمګړتیاوي لري.
[33] نشرح یوراز نظم دئ ،چي دهلک دزېږېدلو پروخت دخوشالۍ په خاطر په ډله ییزه توګه ویل کېدئ.
[34] اصل : پټ پنهم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــــامزاج شـــــــوهفته یي لکــه دبلخ[35]
ستاوصال زمـــــــادوا د هـــــــــر مرض ده
پـــــــه کارنه لـــــــرم دوا دهندا وجلـــخ[36]
دوصال کوخه دي کـــــوخه دي خلاصه جانانه
رقیبان پـــــــه مـــــــــــخه راغلل لکه ملخ
اوس حیران یـــــــم چي پـــــــرکمه به تېرېږم
لاربه خلاصه پـــــه غره شي که پــــه سلـــخ[37]
هسي ګـــــــــــرم ده بازاردعـــــــــاشقانو
ســــــــــوربه نه شي دسیاه بند په یخ کلـــخ[38]
وعـــــــاشق ته یې ژړا پـــــــه برخه ورکړه
تل بــــــــــه ژاړي چي پــــــه زړه یې خنجرخرخ
هـــرګیاه مي پـــــــه باران خوشحالي کاندي
(ملاامیر)ده ډېرخــــــــوشحال په برف پـــرخ[39]

***

مـــــــــوروپلاروتـــــــه هیڅ مه ووایه پوچ
مـــــــــرتبه بـــــــه دي کـــــمتره سي ترمچ
پاک سبحان یې بیان کــــــــــړی په قرآن کښي
دوالدیـــــــــــــنودئ حق ډېروباســـــــــه غچ
بیامي حق داســــــــــتاذانـــــــوده بې شماره
ښـــــــــه محکم یې تینګـــــوه لکه سپین ګچ
بیاحقونه پـــــــــــــرهـــــــــــرچادعلـــــــــماوو

---

35 وایي دبلخ هوا یوه هفته سړه بله توده وي. دلته دغه ټکي ته ضمني اشاره ده.
36 په اصل کې (جلخ)ته کښلي دي: نام وطن است
37 غره دمیاشتي لومړی ورځي ته او سلخ دمیاشتي وروستۍ ورځي ته وایي.
38 په اصل کې (کلخ) ته کښلي دي: سردی سخت
39 اصل : فرخ . خوښنګ ته یې بیاورته کښلي دي: فرخ شبنم راګویند. شبنم ته خو په پښتو پرخه وایي اودلته یې دشعري ضرورت له امله (پرخ) لیکلی دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبي مـــــــیراث یې وړی دئ پـــــه پچ
یومومن پـــــربل مومن لــــــري حقونه
نبه محبت سره کـــــــوئ شیطان که تــچ[40]
له کفاروبــــــه همېش منازعـــــه کــړو
له کفاروســـــره دئ زمـــــــوږدین غچ
که خپل شیخ که دبل شیخ ته دست بـوسي کړي
تاله فیض وبرکت لاس یې کــــــــــړه مچ
ترکـــــــوه خپلــــــه رضادبل دپاره
دمومن وزړه تـــه ګـــــــــوره نه یې لچ
(ملاامیر) فقیرکه هــــــرخونصیحت کړي
دانایان خدای پــــوهولي دجاهلوده خوله وچ

***

که مــــــرګی درلـــــره راغی ژوندون هیڅ
که وصـــــال درلــــــره راغی بېلتون هیڅ
دانایان پــــــه قیل وقال ډېرخــــوشحالېږي
وجاهل ته قیل وقــــــال مرګ ژوندون هیڅ
که طاعت دي پـــــــه مثال ریګ بیابان شي
په ریابـــــــه شي برهــــــم لکه ګلون هیڅ
ځان صدف رنګه صفاکړه پـــــه دریاب کښې
بې دریابه سنګ کلوخ هــــــم سفالون[41] هیــخ
درقیمت دئ پیدا کـــــــړی پـــه خپل صبر
بې قېمته پیسې ډ بــــــــري دمیسون[42] هیــخ

---

[40] تچ: دغوزاربدلو ، لوبدلو آواز (پښتوپښتوتشریحي قاموس) . دلته به دغوزراولوپه معنا راغلی وي

[41] سفالون = سفال = کودري

[42] میسون: په معنايې پوه نه سوم. ښايي دمسیون = مسیو = ښاغلی اړول سوی شکل وي. دشاعرپه وخت کي ځیني اروپايي اصطلاحات (انګرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمجـــــــنون دعـــــشق خبري چي باقي دي
ځني ورک ځان وجـــــــهان وهم سکون هيڅ
که مجنون غــــــوندي صادق يې نن دي وارده
دليلی دوصال غـــــــــم خوره نورغمون هيڅ
هرعـــــاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
که معشوق وفاونه کړه شــــــــــواخون هيڅ
که عــــــاشق يې پيروي دپاک قرآن کــــړه
بې له خدايه بې رســـــوله نـــــورحبون هيڅ
(ملاامير)[43] چـــي همېش ژاړي مــرادېي ته يي
بې له تادي تــــــول باطل واړه ســــمون هيڅ

***

دمخلوق پـــــــه صفت مه شـــــــه ارجمند
ګمنامي کـــــــــړه چي دي رب کاندي پسند
که هرڅولذيذطــــــــــعام وخوري بې ياره
هيڅ به درنه کـــــړي په خوله وزړه کښي خوند
په مجلس کښي داشرافـــــــــوبنه ادب کړه
خبردارشـــــــه چي اوازنه کـــــــړي بلند
حــــــــرکات وسکنات که کلـــــــمات وي
په ادب کښي احتياط کـــــړه که يې هوشمند
بندوبست دآخــــــــرت کـــــړه که دانايي
پـــــــه کارنه ده ددنـــــــيادېربست وبند
پردنيابــــــــه پاته نه شي هيڅ وګـــــــړی
که دمت حکم پــــــــروشي دخـــــــــاوند
دطـــــــاعت دي خدای درکـــــــړي اسبابونه
نفس بندي کــــــــړه دطاعت په لــــوی کمند

43 اصل: ملاامیرمحمد. مادوزن دوارنی له خاطره ونه کیښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځـان محکم کــــــړه دخپل رب وبندګۍ ته
په عقبا بـــــه نیک وبدشي درخـــــرګند
بدبختۍ غلبه کــــړې پرهـــــــــرچاده
(ملاامیره)ځــــــان ساته له مکر وپنـــد[44]

***

څـــوک بندمه شه ددنیا پـــــه زیان وسود
خپل دلبرلـــــره ورتګ تاله بهــــــــبود
پایمال کـــــړي عاشقان جـــــفادترکو
زه پایمال یم هـــــم اسیریم هـــــم مفقود
محصل دمـــــــــرګ که درشي سهل کارده
نه چي دروميې تراســــــــمانه دعشق دود
بې وصاله څــــه ژوندون بندګي نـــــه ده
دوصـــــال دپاره ړده ســـــرپرسجود
که دعـــــجربندګي کـــــړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی تــــــرلونګ عود
په هـــــرغــــم پسي بنادي ده آیات ګوره
پاک خلیل شـــــوپه امان غـــرق شونمرود
ســــــودله خدایه زیان له نفسه پیدا کیږي
په سبب دنفس هـــــــلاک شوه عادثمـــود[45]
سخته روځ دآخـــــرت زموږ پــــــــه مخه
اوس بایده دي استـــــــغفارویـــل د درود

---

[44] په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاٌ دچل وفریب په معنا راغلي دي.

[45] اصل: په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.

عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولیږه خودنافرمانۍ له اسیته دبادپه توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وایي دوی دنافرمانۍ له امله ټول وسوځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شب وروزده کوچ وبارد ښونیازمنو
لکه کوچ کوي سحاب په بهارزود
دغم جهاززراته جوړکړي خپل دلبرده
نه پوهېږم چي به ووزم که به غرق شم په کبود[46]
وجودي وحدت[47] مقام پرمنصوراغی
ځني ورک فرق دواجد هم دموجود
خواربنده ده درمانده په دوه جهانه
(ملاامیر) بیان کوي خدای یې مقصود

***

ددلبریاري کړه تېنګه ترپولاد
ځان یې یارکړه په زاري و په فریاد
ترکوه خپله رضادیارله پاره
په یوه نظربه تاکاندي اوتاد[48]
ودلبرته دي معلوم ظاهرباطن ده
که تاریک وي که صفاوي که کساد[49]
هرسړی چي دپاکانومجلس غواړي
ځان دي پاک کړي له هرخبثه له فساد
هره درخته چي شیرینه وي په باغ کښې
پرمالک یې قدرډېروي ترشمشاد
که څوک وکاندي نظروحقیقت ته
بې له خدایه نورمقصودهمه برباد
غیروباسه له میانه پرلارسم څه

[46] دانیم بیتی دغزلي تربحرڅلورڅپې زیات دئ.
کبودته یې په اصل کي کنبلي دي: دریای کبود
[47] اصل : دوحدت وجودي.
[48] اوتاد دخدای ددوستانویوه ډله ده اودنړۍ په څلوروګوټوکي تصرف لري.
[49] کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یایې خریدارنه وي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال بــــــه يې معمورشي پــــه خپل مراد
ددنيا پــــــه جاه دي هيڅوک غلـــــط نه شي
ګاهي ســــپوروي پـــــــرسمند ګاهي افتاد
هـــــغه تخت چي په هـــــوادسليمان تـــئ[50]
خوآخــــــــرزيرزمين شـــــــــو بې بنياد
ابراهيم بن ادهـــــــــــم چي خدای بادشاه کړ
بيايې ترکه کـــــــــړه دنيا پـــــه دين شو ښاد
هــــــــرمومن دئ مبتلا پـــــه دوه مقصوده
يــــــوناقص ده بل کامل که لـــــــــرې ياد
داناقــــــــص مي دئ دنيا ، کامـل ايمان دئ
تــــــــه کامله تېنګوه ناقــص نامـــــــراد[51]
کامــــــــــلان چي جستجوی دآخـــــرت کړي
نيک عـــــمل يې دئ تــــــوښه دلاري زاد
اول ځـــــــــان ته نصيحت کـــــړه بياوبل ته
(ملاامیرمحمـــده) ژاړه پـــــــــه فـــــــرياد[52]

***

کلـــــــمه مي ده ويلې مـــــــاپــــرتامحمد
چي لـــه رويه دي پيداشـــــــوه دادنيامحمد
(وه) راغــــــــــلي ډېردينونه تــــرتاوړاندي
ستاددين محکمي تېره تـــــرهــــرچامحمد
نه زمين ونه اســــــــــمان نه عــرش وکرسي
امکان نه لـــــــــــرې چي بربه شي ترتامحمد
خدای درکـــــــړې بلندي پــــــــه دواړوکونو

[50] تئ = تلئ
[51] نامرادته په اصل کي ليکلي دي: بی فايده
[52] اصل: ملاامیرمحمده ژاړه په زاري وپه فرياد

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله یې پیدا کـــــړه لـــویې ستا محمد
تـــــــــه سبب یې دهـــــــمه مسبباتو
رب سبب کړې دهـــــــــمه وا ړو سوا محمد
ستا ګـــــــــــرېوان به ټینګوم پاکه حبیبه
ستا ګرېوان مې شـــــــریعت مصطفا محمد
دوحدت په زمـــــــانه کې تـــوره شپه وه
تاریکه شوله زایله چې دې نورکړه تجلا محمـــد[53]
چې پیدا کړ پاک سبحان نـــــورد حبیب خپل
دمعشوق یې انعام درکـــــړئ یاک مولا محمد
ته دغیبو خـــــزانه وې پـــــــه وحدت کښې
له وحــــــــدته رابیرون شـــوې پردنیا محمد
مـــــابنده لـــــــره لازم چې تل شاکـــریم
چې مشغول یـــــــــم په ثناوصفت ستا محمد
امیدوار دشــــــــــفاعت دپاک رســـــول یم
که شفیع شو[54](۲) مابه خلاص کړې له ګناه محمد
پـــــــــــه رحمت ســــره بللی پاک الله دئ
رب بادشاه کــــــړئ دجــملهووانبیا محمد
یـــــــولک خیرویشت زره دې لښکـــرومقرر
ته دټولو هــــــــم سرداروې هـــم بادشاه محمد
ستاپه دین سرې[55] منســـوخــــه کل ادیان کړه
ستارب مرحـــوم کـــــــړی په رشتیا محمد
ډک روی دزمین ولــــــــه غـــفلته یاسروره
ستاددین روښنایي شـــــوه ترعرش بالا محمد

---

[53] دانیم بیتی دغزل ترنوروبیتوخلورخپي زیات دئ.
[54] اصل: که دی شفیع شو ....
[55] سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

عـــــارفان چي رسېده که ولاهــــــوت ته
دغــه فیض وبرکت هـــــــمه دئ ستامحمد
له عــــــدمه چي وجـــــــودد هستۍ راغی
ستاله هسته راپیدا شــــــوه کل اشیاء محمد
ســــــرچشمه یې دجـــــمله وومخلوقاتو
ته آبخـــــــوریې داعـــــلی وداد نامحمد
عـــــالمان دي وارثان دین پــــــه روښانه
تــــــرقیامته ستاددین دي خیرخواه محمد
کافران مي تورزاغـــــــان مخوني[56] تـــورو
نه ښاییږي چي بـــــه ګډ شي په باغ ستامحمد
ربه روی دپاک نبي زه خـــــوارعـــاصي یم
عفوه غـــــوارم معتکف ستاددرګاه محمد
خدای لوی کړی په لویي ترهـــــــرمخلوق یې
هـــــم ترعرش هم ترکرسي هـــم ترسمامحمد
زه فقیرخـــــــواریم دوعاګـــوی دمسلمینو
هـــــم دواړو علماو فقراهــــم اولیامحمـــد[57]
په توحید کښي مي صادق کـــــړي ستاپه مینه
(ملاامیرمحمد)[58] دي غـــلام ده هـم ګداامحمد
محمدا ســـــــم محضه زمــــــــورډنبي ده
پـــــه نګین کښي نـــــوشته دانبیامحمد
دهـــــــرمومن پرزړه مرقـــــــومه کلمه ده
(ملاامیر) غــــــریب ده ولي وارخطامحمد

***

[56] مخوني = مخونه یې
[57] دانیم بیتی هم دنورونیم بیتیو په پرتله ثلورخپي زیات دئ
[58] دلته باید (امیرمحمد) تول دري خپي ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخت وبخت زمونږ د باد شاه دې برقـــــــراروي
پـــــه سراج الملت والدین ده مســـــما محمد
ډېر دي عـــــمر د امیر حبیب الله خـــــان وي
ترســـــا یه لاندي یې ناست امتیان ستا محمد
ربه اباد نائب صاحب لـــــــري تــــرډېـــره[59]
اخلاص کښ ده د پیشوا هــــــم د باد شاه محمد
تل مشغول د کند هـــــــــــــاریه ابادي ده
اوس مشغول په نهر ســـــــراج نهر اعلی محمد
نهر سراج به خدای معمــــــورکه وخت نزدې ده
(ملاامیر) فقیر دوعاګــــــوی ده هر سبا محمد

***

که له یاره پــــــــــــریار راشي دوصال کاغذ
پرچشـــــــــــمانو قبلوي دڅان پایمال کاغذ
که عـــــــاشق لــــــره یې خط د قتل راشي
وعاشق ته معلـــــــــومیږي ډېر د خیال کاغذ
د منصور چي عشق صادق وحــــــال یې ګوره
پاس پــــــرسر دد ارخندان ورک وجنجال کاغذ
پایبوسي دي سخته ګــــــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تــــــــه ســــتاد فــــال کاغذ
نادیده پـــــــرتامین شــــــــــومه جانانه
راستولی دي خـــپل دوست لـــــه[61] دجمال کاغذ
که مي سرو مـــــــال برهـــــم شي ستا په مینه
(ملاامیر) مي نه غـــــــواړي د سرومال کاغذ

---

[59] له نائب څخه یې مراد دکندهار دهغه وخت نائب الحکومه سردار محمد عثمان خان دئ.
[60] نسمه = نیسمه
[61] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

امتي يـــــــم دنبي خـــــــيرالبشرسرور
ستادربارکښي تـــــرهـــرچاده معتبرسرور
له خپل نـــــــوره پیدادحبیب نـــــورکړ
بیاپیدادده له نورشـــــــمس وقـــــمرسرور
ناسوت پټ ودغفلت پـــــــه تاریکه کښي
ستاپـــــه نورسره روښان کــوه وشجرسرور
تـــــراول اولین ده ترآخـــــرآخـــرین ده
په شفاعت سره مخصوص ده پـــه محشرسرور
ستاامت بـــــــه منتظردشــــــفاعت وي
دبخښښ ناري بـــــــه کاندي پراکبرسرور
ســــــــتاامت به وبخښي ته به راضي شي
بیادي بخښه دنیکانو پـــــــه قدرســـرور
دمعصیت په رنځ رنځــــــــوریم دواغــوارم
د(ملاامیر) دواستاشفاعت دهــــرضررسرور

***

ډېراغلي ستاغــــــــمونه زمـــــــاپرسر
زه خـــــــوشحال یم یاره مــــــه شه مرور
پیداشـــــوی زماصورت دغـــــــم دپاره
قبول کـــــــړی مـــــــابنده پـــرخپل بشر
په معناکښي لوی نعمت ده غمي[62] مــه کـــړي
ډېرلــــــذت لـــــري ترقندوتـــــــرشکر
دعشق اورچي پـــــــه صورت[63] ونــه لګېږي
که تــــــه تـــــــه وې ته به نه شې اې غریبه

---

[62] غمي = غم يي
[63] (صورت) بايدیوه خپه ولوستل سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نـــــــه تـــــه وي نـــــه دي زه څه برابر
په مجلس د خـــــــــوبرويانو که ورګډ شوي
پاکـــــــيزه بـــــه ځني ځي لکه سپين زر
تردوه ښـــــهره شه[64] ورتېـــرهلته مجـــلس ده[65]
ته ســــامع شـــــه دشين هـــې[66] دزېروزور
ستامقصود بـــــه تاته تې وجيم[67] (۲)انعام کړي
دامقام دهـــــــــغه ده چي قبول کړي د(ده)در
د تــــــوحيد ترســــــــوزن ووزه که يکتايي
که دوتايي ځــــــان يکتاى کـــــړه يک بشر
خدايه (ملاامير)عــــــامل دخپل بيان کـــړي
چي تېرېږي تــــرتـــــــــوحيد ســـــم برابر

***

جفادي اورلګـــــــــــوي صنمه ليري کړه نار
ودي سوم سرترپايه خودبه کــــــــــومه ګفتار
شيرين ګفتاردجانانکه شنيده کـــــــــرم ياره
ترسرومال يـــــم ورتېرکه کښېنوست زماپرکنار
سيمين بدن ددلبرمـــــثل بې[68] نـــه وي هيڅوک
پتنې په اورتل سوځي اوس پرمـاخوارراغی وار
ستادبهاربلبلان شيرين زبان دي ګــــــــويان
ليري دي ګـــرزي زاغانوګل تې[69] نـــه وينم لار
رنځوريم زمـــامقصودهته يې همېش موجوده

---

64 په اصل کې ورته ليکلي دي: ازشهردنياوآخرت ګذرکن.
65 په اصل کې ورته کښلي دي: مرادمجلس مشاهده ميباشد
66 په اصل کې ورته کښلي دي: سامع قرآن شاهاشوبمع عمل صدق
67 په اصل کې ورته ليکلي دي: تاج
68 بې = به يې
69 تې = ته يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواله تاغـــوا ړمه پردردي پروت یم بیمار
غمازه مه کـــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي دښمن ګـــړندی مخ له درځم په تلوار
ستادهجران تلخکي پـــرمالازم شبخیزي
برمن مکن ستمی عـــاشقان هست ناقرار
ستادوصال په هوا ســـرګردان یم ترآسیا
من چه کـــنم صنماپروت یم داورپرانګار
ربه په روی دحبیب ماکـــړې غالب پررقیب
تویی ګل من عندلیب نیست مـــرابی توبکار
چند ســـوزم درآتش ترابا شد این روش
من غـــلام خدمتش مـــران ماراز دیار
ملاامیرهست فـــقیر مـــرید شیخ کبیر
مـــراتوبه برتقصیرعفو خـــواهم زغفار

***

خـــم زلف توپیچ وتاب لکه مـــار
عـــاشـــقان هست تشنه لبه ددیدار
مجروح شددل مـــن زدست جان ای صنم
که دیداررا کـــړې یاره زما دوا دپرهار
موســـم ګل ګل ، ګل میشود شکـــوفه
غفلت مکـــن ای بلبل آمدبتونـــوبهار
چه ګناه کـــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی میدهی ، دلبره وکـــړه تلوار
هست خندان دلـــبرم نـــظربمن فګند
شب وروزم انتـــظارکه رابنکاره شي نګار
سرګردان شـــوم دلبرا ستاددیدن په هوا
دیداربمن کن عـــطاځای دکـــفارو ده نار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملا امیر) غـــــلام د دلبر ستاد درګاه خاکستر
ربه زاري کـــــــومه مران زکـــــــوچۀ دار

***

ستا په عشق کښې قبلـــــــــوم د ځان پېغور
هیڅ باک نشته که برمنډ یـــــــم که ســــرتور
نام وننګ را ﺧﺨﻪ ورک شـــــــــو ستا په مینه
اوس د عشق پـــــــرآس همېش یم زرین سپور
د دنیا کـــــــــور که خـــــراب شي نقصان نه ده
خدای دې نه کاندي خـــــــــــراب د عقبا کور
د نیکۍ پــــــه زراعت که ځان کـــــړې ستړی
پاک الله به شي خوشـــــــــحاله هم غمـــخور[70]
خــــــوی د ترکو دئ چپاو د عـــــــاشقانو
عاشقان واړه مـــــــغموم په غــــــــم نسکور
رقیبا ن را تــــــــــه ولاړ تــــــــوره په لاس دي
نه ببرېږم خدای راکــــــــــــړی د عشق اور
که یو زخم د خــــــــــــطارا باندي جـــــوړشي
په یوه ګذار هـــــــــــــزار کـــــړم شل او کور
که محــــــــــــرم زه د دربار د خپل اشنای شوم
په کار نه لـــــــــــرم جنت حـــــور غلمان نور
هغه ځـــــوک چي مستغرق فی الفیوضات شي
ځـــــان کـــــــړي پټ د زماني د شـــــروشور
یو ګـــــوره، یو بوله، یو وینه ، یو غــــــــواړه
(ملا امیره) یک بین شـــــــــــه نه یې شب کور

***

ستا د عشق پـه شراب ګـــــــــــرزم مست خمار

[70] غمخورته یې په اصل کې کښلې دي: نبی علیه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماورک ځـــــان وجـــــــــهان شوهم قرار
راشــــــــه ونیسه خبردعـــــــــــاشقانو
چي حیات دي که مـــــــــــات دي که بیـــمار
ستادعشق په رنګ مي ســـــور درون بیرون ده
نه پــــــــــــوهېږم چي لاله شـــــــوم که انار
ستاددرخـــــــــاوري به کړم په سترګو پوري
خپل چشــــــــــــمان روښانوم له ګردغبار
بي تکلیفه مي ناري دي پـــــه هــــــرګ کښي
دهـــــــوهـــــــواوازنغمه کــــړي وارپه وار
دتــــــــوبي ونه که هــــــــرخـــومیوه داره
زمــــــــــادیارپه رنګ بـــــه نه وي مېوه دار
که وفاکړي که جفاکړي مـــــــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګـــــــــرانه دوفایم طمعدار
عــــــــــاشقانوځــــــان سپارلی پرخپل یارده
(ملاامیره) ځــــــــان سپاره پــــــرحق ستار

***

ځان ببغم کـــــــــــړه له دنیاځخه لکه مـــــــړ
ستادروح شــــــــــــهبازګذرکه ترعـرش لوړ
داخلاص پـــــــــــرمیدان باندي شـــه محکمه
بي اخــــــلاصه وشیطان ســـــــــریږي شوځوړ
ربه راکاندي تـــــــــوفیق پرطــــــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کــــــــــــــړي په خط پړ
غریبي ددنیابنـــــــــــــه ده تېرېده کـــــــــړي
دمحشرپه روځ مامه کــــــــــــــړي غریب اړ
ستادربارد عـــــــــــاموخاصو ، منعه نشته
زه درتلـــــــمه رقیب کـــــــــــرم په بدککړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنه لب یـــــم د وصال جامـــــونه راکړه
ماسیراب کـــړه تر دښمن مې کـــــړه ته لوړ
چې هـــــجران دې د وصال له مـخه راغی
بې زحــــــمته هنجه وړای نه شي کاکـــړ
هـــــرسړی چې کسب و کاندي هـلاک شي
په دهـان کښې یې هــــــرشی وي لکه ګوړ
ســــتادرباره د پاکانــــو دنیکانو
(ملاامیر) ده ګناهـــــکارپـــــه ګناه خړ

***

راشــــــه زما دزړه همدمه وکــــــړه ناز
لـــــه رقیبه مې زړه تلـــــخ ده لکه پیاز
ستامحبت مې پټ پــــــه زړه کښې وساتلی
په آخـــــرراخخه فاش شــــو دزړه راز
ګــــویاني له خپله ســــــوزه دهرچاده
څه به وایم زمـــــــاهمت شـــولکه باز
چې درون د چــــاپخته دعشق پــه اورشي
عاقبت تــــــردهـــــــان وزي درپه ناز
څه بنده خــــــه یې همت خـــه یې طاقت ده
چې ستادرله بــه درشي عـــــاشق پایواز
دامید په دریاب غـــــــرق لکه غـواص یم
دربه کله پــه لاس راکـــــــړي زما دمساز
جاهــــــــلان مې له طاعته غـــافلان دي
غفلت وړي ګــــــویامړه دي پـــــه مجاز
(ملاامیره) ګـــــــمنامي وخاکساري کـړه
خپل ځـــــان بوله کم تـــرملخ هم ترتــاز[71]

---

[71] تاز: یورازحشره ده. چورچورکه (پښتوپښتوتشریحي قاموس)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

ستاو دید ته زمـــــــاډېر کېږي هــــــــوس
محروم مه کـــــــړه ماغـــــــریب لکه مګس
دوصال دباغ دي سخته ګــــــــــــرانه لارده
ګرانه نه ده چي فـــــــریادکـــــــړم دجرس
ستاددید خیال به ونه وزي زمـــــــــــاله سره
که رقیب راته غـــــــونډۍ کـــړي خاروخس
سمندرنګه ســـــــــــــــاکن دعشق په اوریم
نه په مرم نه دوتـــــــولــــــــــــــــرمه وس
دیوسف په شــــــــــان بندي دغم په څاه شوم
دوصـــــــــــــال کاروان مي شه ډېر و ډېرپس
هرمــــــــــرغه چي وي ایله په هـــــــواګرزي
چي بندي شي ګالــــــــــوي بـــــــند دقفس
که وصال غـــــــواړي خدمت په اخلاص وکړه
په هـــــــردم درته حاضرفــــــــــــــریادرس
ستاد سترګـــــــوکتوو ایستم له حــــــــاله
پردغـــــــــــه حال پېژنــــــــم کس وناکس
دایقین ده چي دمـــــــــــــرګ سپاره به راشي
(مــــلاامیره) تاله خـــــــــه خنداهـــــوس

***

ســــــــــــتاپه فضل بـــــه خلاصېږم له خناس
تل جهادورسره کـــــــــړم یـــــــــم په هـراس
زمـــــــــاپه زړه کښېي اچـــــول دخطروکاندي
غواړي ماکـــــــــړي مســــوس[72] په ډېروسواس

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ورلوېدلې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که توفیق مي خدای رفیق کړپرده باندي
پرې بې نه ږدم بې مرګیه په خپل لاس
چي دښمن دچاپه کورشي حال بې[73] څه وي
زماپر کورهمېش ولاړددښمن آس
راداخل زماپه خونه نفس شیطان شوه
بندګي مي په عذاب شوه وکړه قیاس
په تصدیق وپه اخلاص عبادت وکړه
ځان ساته قوي دښمن لري خناس
ښه صفاکړه روح و زړه په ذکروفکر
خپل دلبرلره ورځه صاف ترالماس
هرعامل به جزاموي دعمل خپل
(ملاامیره) نیک پربدوکړه تل پاس

***

خدای درکړی ډېردولت سنګ پاروس
ستاپه زړه کښي مکان لکه پانوس
ددولت دي هواداړه ډېردښمنان دي
پسي ګرزي کیقبادهم دقیانوس[74]
ښه دولت لره زنانوته نګاه کړه
پرپیره شه که سردي وي که تموس[75]
ترسهاره بیداري کړه غفلت مه کړه
که غافل شوې پرتاړغ کوي خروس
که دي دادولت نګاه کړته بادشاه یې

---

[73] بې = به یې
[74] کیقباد : دایران افسانوي پاچا چي وایي سل کاله یې په خورا عیاشۍ کي پاچهي کړې وه (غیاث)
دقیانوس:یوظالم پاچا و چي وایي اصحاب کهف دده له بېرې له ښاره وتلي و او په غارکي پټ سوي وو (غیاث)
[75] تموس:دګرمۍ موسم. دکندهارپښتانه تموښ ورته وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــــــقابل دي نه وينــــــــمه چين و روس
سنګ پاروس که داخل په لــــــوی بازار کړي
خدای به درکړي خوشحالي تـــــــرنوعروس
تکليفات د شـــــــــرعي پنډ پرخپل سر کړه
(ملا اميره) بې تکليفه لـــرګی نه کيږي ابنوس

***

په صيقل ســـــــره ګناه کــــــره دزړه تراش
د توحيد پـــــــه نورغايب کـــــــره بد خفاش
که صادق يې امـــــــرونهی کــــــره محکمه
په قـــــــرآن کي نقش کـــــــړی دئ نقاش
خـــــــو باطله مــــــدعا د دښمن نه کـــړي
مـــــــــدعا د دښمن دئ پـــــــه شرعه پاش
ته آئينه د شـــــــــرع نسه[76] و خپـــل مـــــخ ته
ســــــتا عيبونه به ښــــــــکاره شي بې تلاش
هــــــربنده چي پـــــه اخلاص بندګي نه که
په قيامت بــــــــه شرمنده وي مـــخ يې خراش
هـــــربادشاه چي پرسپاه دولت بسيار کـــړي
هـــــــرسپاهي وي تېرترسرهـــــــم ترمعاش
(ملا اميره) دون هـــمته تــــــرهــــــــرچا يې
هسي کــــــم يې د دنيا تـــــــرادنی مـــاش

***

په حصول د مقصود تل ګـــــــــرزي درويش
پري بــــــــه نه زدي خپل مقصود په زړه دلريش
ترک وهــــــــــلي ده دنيا د خـــــداى دوستانو
تر دنيا تېرشـــــــــو محبت د خداى وريېش

---

[76] نسه = نيسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له جــــذبه دوه جــــهان کله هېرېږي
که مـــــجذوب شـــوي له تاپاته ګاوومېش
طـــــریقه وعشق ته جـــــذب الـــهي ده
ته عـــــاشق یې که رب جذب کئ[77] درپېـــش
که عاشق شــــــوي دغه لوی فضل درب ده
داســـــــم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
دخدای اســـم ده ساکرتابـــــه مسکورکړي
یک بیني ویک خــــواني به کړي ستاکېش
متنفربه له مخلـــــــــوق ظاهــــرباطن شي
کع دي یاروي که اشـــــــناوي که دي خوېش
ښه بیان دجــــذب عشق ده مـــــومنانو
(مـــلاامیر) یې بیان وکـــئ[78] خیرانـــدېش

***

په خپل ژوند چې خپل یارنه کړې فـــــراموش
خپل یاربـــــــــوله تابه کاندي زرین پوش
وعـــــــاشق ته دمعشوق صفت شکـــروي
په ظاهـــــــــره وي آرام باطن پــــــه جوش
په خپل عشق دطاعت بارپــرمعشوق سپک شي
پـــــروانه که ددنیاپـــــــه خرید فـــروش
عشق هـــــــغه دئ چې پرشرع مـــوافق وي
مخاف له شــــــــریعته شیطاني حق فراموش
نه ده چــــامیندلی عشق پـــــــه کسب جانه
دالباس دهغه چاده چې یې رب کاندي ورپوش
ددیداردي طلبګارعــــــاشــــــــقان واړه

[77] کئ = کړئ
[78] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه وي سرګـــــــردان ګـــرزي مدهوش
(ملا اميره) که صادق يې پــــــه طلب کښي
شب وروز د جفا زهــــــــرکړه ته نـــــوش
همېشه بيان د عشق کــــــړه (ملا اميــره)[79]
په بيان کښي دي ثــــــواب ده نه شي خموش

***

زمـــــــــادزړه خيال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نـــــه که د دنيا پـــــرفــــــاني فرش
ستاد عـــــــشق له برکته مستغني شـــــوم
دوه جــــــهانه راته هيڅ شـــوه لکه قــرش[80]
راځخه هېرد هـــــرشي خوند شي په دهان کښي
نه پـــــوهېږم چي داتلـــخ ده اوکه تــرش[81]
چي د عشق په اورمي ســـــــوی دل وجان ده
جنګ آســـــان شــو د اورس[82] هـــــم د حبش
ســــــتاد عشق په جامـوهسي مست خماريم
دناکـــــس اوس منت باريــــــم هم بارکش
رقيبان راتــــــــه ولاړستا په کـــوځه کښي
پرورخم مانــــــوش کـــــړی دی ستابرش
دوي چشماني مي ځلورشـــــوي ستا په لوري
منتظردرتـــــه ولاړيــــــــم پــه جنبش
توکل پرخپل خـــــــالق کــړه (ملا اميره)
خپل خـــــالق بياله تاکاندي سوال پرسش

***

---

[79] اصل: ... ملا اميره فقيره
[80] قرش: د يوي سکې نوم دئ.
[81] اصل: .... داتلخ ده که شيرين ده که ترش
[82] شاعردلته (اورس = روس) له عامه محاوري سره سم راوړی دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل یار طلب کـــــوه تل پـــــه اخلاص
ځان غوټه کـــــړه په دریاب لکه غـــواص
عاقبت بـــــه در پیدا کــــــړې ترسرتېره
ته بـــــه شې په دغـــــه درکلان خواص
که دې ســــــرله تنه بېل په غــواصۍ شي
په عقبا بـــــه پیدا کــــــړې د سرقصاص
په طلب کښې دوصال که څــــــوک فنا شي
رب به ور کــــــړي درجـــه دخاص الخاص
په تـــــــقوا و په اذکار زړه نـــــــرم کېږي
پـــــه مثال لکه چې نـــــرم ده رصـــاص[83]
راشـــــه پرېږده دادنیا طلب دیار کـــــړه
ته مسلـــــــــم یې نـــــه ولید بن عاص
ددنیا مـــــــحبت حـــــجاب ده (ملاامیره)
راشه ترکه دادنیا کــــــــــــړه په اخلاص

***

دمعشوق دربارله ځــــــم لـــــرمه عرض
که نـــــــقاب له مخه واخــــلي سرعوض
زه عـــــــاشق یم منتظر ســــتاودیدن ته
ستاپه دیدستا پـــــــه رضالـــــرم غرض
که عـــــطارا ته دیدن کـــــــړې زماصنمه
زه خـــــوشحال یـــم که وړیاوي که په قرض
بې له تامې هیڅ مــــــقصود په زړه کښې نشته
پرعـــــاشق باندي طلب دمعشـــوق فرض
عـــــــاشقان پـــــه هجران سوي دي دلبره
ارام نه کـــــــــړي یو ســـاعت پرزمین ارض

---

[83] رصاص: قلعی (یورازفلز).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څـــــــوک چي توانګرپه قناعت شي
زړه يې خــــــلاص شي ددنياله سخت مرض
دانايانولـــــــره لــــــړاشـــــاره بـــس ده[84]
(ملاامیره) جــــــاهــلان دي په زړه قبض

***

وخـپل یاروتـــــــــه ژړاده زمــــــــافقط
تـــــــوکل پــــــرتا ، نه پربل چاده زمافقط
ښـــــــه مي يارښــــه يې ديدارده بې مثاله
ستاديدارتـــــــــه ډېره تمــــــناده زمافقط
محـــــروم ستاله ديداره هــــــغه څوک دي
چي کافـــــــروي دی دښـــمن ستاده زمافقط
تل دزړه دېګ پــــه جــــــوش دعشق په اور
ترچشمانو مي خــوناب ګاه وبیګاه ده زمافقط
پخته کارعـــــــاشقان موج لکه درياب کړي
ځني ورک ځان جـــهان محبت پرتاده زمافقط
منصفان که انصاف وکــړي په خپل ځان کښي
هيڅ منت بــــــه نه پرتاونه پرمــــاده زمافقط
په عالـــــــم کښي منت بارشوې (ملاامیره)
دتهمت په پېټي ماته شــــــوې ملاده زمافقط

***

څـــــــــوبه ګـــــرزمه ژوندی پردابساط
طمع نه کــــــــړم چي پيدابه کــــــړم نشاط
شيرين عــــــــمرپه غفلت راباڼـــــدي تېرشو
نه مي وکـــــــړه ښه تــــــــقوا واحتيــاط[85]

---

[84] اصل: ... لړاشاره بس وکافي ده
[85] اصل: ... ښه تقوا وعبادت احتياط

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیاځای دکوچ وبارهیڅ باورنشته
وداناته ده څرګندلکه رباط
زندګي کړه واړه صرف په عبادت کښې
تېربه شي دبادپه شان پرپل صراط
هیڅ عاشق به له رقیبه وېره نه کړای
که له یارسره یې نه وای اختلاط[86]
داسم ذات په تېره تېغ کړه زړه دونیمه
(ملاامیره) ډېربه څوکړې انبساط

***

دعشق بارزما په شاده سخت غلیظ
راته جوره تماشاده بخت غلیظ
عاشقانوته یې دام دزلفوایښی
عاشق بند شوتردابند نشست غلیظ
بدعمل راته رقیب شوزماوځان ته
نیک عمل ده زماوځان ته تخت غلیظ
دغه تخت مي دبادشاه پرتخت بالاده
وربې نه کړم زماتخت ته بخت غلیظ
راخخه هېردیارمحبت کړه دوه جهانه
همېش سپوردعشق پرآس یم سخت غلیظ
نن تناب دوصال ټینګ نسه محکمه
داتناب ده ډېردیارمخت غلیظ
عروه الوثقی رب بللی خپل قرآن ده
ته عامل شه(ملاامیره) دقرآن نوشت غلیظ[87]

***

[86] اصل : ... که له یارسره یې نه وای سروکاروااختلاط
[87] په اصل کې ورته کښلي دي: هرچه درقرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه طامـــــع یــــــم د دیدارلـــــــرمه طمع
زه بلبل یـــــــــم د ګلـــــــــزارلرمه طمع
سیاحـــــــان چي سیاحت پـــرزمین کاندي
زه سیاح یــــــــم د بـــــهارلـــــرمه طمع
جوش خروش د عـــــاشـــقانو په سینه کښي
زه عـــــاشق د فیض انـــــــوارلرمه طمع
چي تشهیر اختیار وي هـــــغه خامـــــان دي
زه پخته د ګـــــــمنامیه، د قـــــرارلرمه طمع
نابالـــــــغ فـــــقیران ږبردي ، پیري کاندي
زه بالـــــــغ د بنـــــــه رفــــتارلرمه طمع
په طریقت کښي نابالـــــــــــغه ږبرکسان دي
زه بالغ د طریقت یـــــــــــم د دستارلرمه طمع
کمینه بـــــنده د خـــــــــدای(ملاامیره)فقیره
د تاخـــــــون په وینو ســـورلکه انارلرمه طمع

***

دلاله په شـــــــــــان زمــــــــــاده دزړه داغ
ســـــــــتاد عشق له غــــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شــــــــان طلب کــــــــوم دګلــــو
که مي ولـــــــــیدای دیــــــــــارد حسن باغ
که صدف رنګه سینه شـــــــوه د چــــاصافه
په صدف کښي دررو ښـــــــان وي لکه چراغ
د حقیقت پـــــــــــــرګلستان بلبلان ګـــــرزي
کله ښـــــــــایي چي ورګډ بــــــــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غریب دردمنده ســـتاپه عشق کښي
په وصال سرېږ[88] معطـــرکــــــــــــړه جان دماغ

[88] سرېږ = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خدای دي نه کاهيخ مسلـــم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خـــالي ، ده بې انصاف
هرمومن ايـــمان راوړی په خپل عشق ده
د کافـرو چي عشق نه و حساب نه شوه له اشراف
د جاهـــلو رجـــوع کله شي و عشق ته
عـــاشقان د خپل زړګي کانـــدي طواف
له ازله قاســـم کـــړی نبـــه قسمت ده
کافـــران به په عــــذاب مـومن معاف
پرزاهــــدو باندي سپک بار د طــاعت ده
سبب داده پـــرمحـفوظ يې ده عشق چـاف[89]
هــــغه چاته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهــــمه ده واړه عشق ، وکـــړه انصاف
دزاهــــدو کفاف قـــوت ولايموت دي
پــــه زيادت يې حکـــم کبړي د اسراف
سرګــــردان اهـــل دنيادي په طلب کښي
مــــوړ به نه شي مګر خـــاک شوشکم ناف
خــــدای دي صبرقناعت زمـــاروزي کړي
(مــــلاميره) لـــه خپل نفسه کـړه خلاف

***

که صـــادق يې له ګناه کــــړه ځان حنيف
په تـــقوا و عبادت کـــــړه نفس ضعيف
د نيکانـــو محبت د ځـــان عادت کړه
خــــدای دي نه کاندي ګـــمراه د چا حريف
د جاهـــلو له صحبته بـــعيد ګــــرزه
په صحبت بـــه د نيکانـــو شې لطيف

---

[89] ښايي چاپ وي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق بازي له میانه واخـــــــــــله که دانايي
په خپل ځـــــــان کـــــــړه جامـه دعشق لفیف
پـــــه ویل دمحققانـــــــــوفـــــهم وکړه
هــــــــرګفتن يي تـــــرمـــــرجان و در ظریف
هــــــــرکامل له خپله ســــوزه تصنیف کړی
ناقابل ده (مـــــــــلاامیر) کــــــوي تصنیف

***

ماچي وخـــــــــوړل دیـــــــاردلاس تـریاق
راخخه ورک شـــــــــووخت دصبح وداشراق
ستاله حبه ماسیواشـــوه فـــــــــراموشه
بیا پــــــه یاددیارشیرین دهـــــان بـزاق[90]
سرګردان و پای دوان شوم په عالــــــم کښي
دعشـــــــق آس مي ځابک ولید تـــــــربراق
چي وصـــــــال مي ددلبرپه کـــــوخه وشو
داخـــــــلاص پــــــرمیدان پاته شومه طاق
له هـــــــــغه پس خـــوشحالي شوله راپېښه
بیامي ولیدځان جـــــــــهان شومــــه آفـــاق[91]
په ظاهـــــــرصورت مشغول یم له عـــــــالمه
ذمیمه شـــــــــوله بدل پـــــــه نیک اخلاق
(مــــــــلاامیر) ده مـــــدرس دعشق په علم
دهــــــــربیت ثواب دي[92] دېـــرشي تــرعتاق[93]

***

ســــــــتادوصل دګلشن زمـــــــــااشتیاق

---

[90] بزاق: دخولې ناړو ته وايي. کله کله دخولې په معنا هم کارېږي.
[91] په اصل کې ورته کښلي دي: برهوش آمدم
[92] دي = دي يې
[93] عتاق: دمینځواومریانوآزادول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به وایــــــم دهجران دلـــــوی فـــراق
زه تـــــرسروتـــــرمــــال وخپل جـانان ته
خدای دي نه کاندي زمـــاقـــــول په نفاق
په ژړاســــــره زمــــــابــوتي کاني ژاړي
خــــلاف نه ده دمعشوق عـــــاشق مشتاق
بدعمل زمــــــاحجاب دیارله مـــــخ شو
ورکـــــېده دي دحــــجاب پـه نیک اوراق
دتـــــوحید پـه دریاب غرق شه حجاب نشته
نبـــــه وصال بــــــه دي روزي کاندي رزاق
دقسمت بــــــرخي وهــــــرچاتــــه رسېږي
منتظرورتــــــه ولاړدي تـــــــول عشـــاق
دوه جـــــــهان چي له تاهېرشـــوه (ملاامیره)
څه په کاردئ خـــــراسان ملک دعـــــــراق

***

بي جذب الهي به څوک پیدا کـــړي دزړه چاک
هـغه به مجذوب کېږي چي يې رب که سینه پاک
عــــــامل دشریعت شه ته خضوع وانقیادکړه
تمثیل دامـــــرکاندئ زیاتي نه لرئ هیڅ واک
که فــــــضل درب وشي تابه کـــي[94] شاه شاهان
رتبه دعشق به درشي تابه کي[95] خس وخــاشاک
هغه (مي)بختورده چي دی تېرترنام وننګ شي
مـحکمه شریعت وي پخپل دین کښي وي چالاک
دعشق مثال غـــــمی ده دوه جهانه قیمت نه دئ
فــــرض (يي) پتېده دي چي له تانه شي بېباک

---

[94] کي = کړي

[95] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګــــوره هـــرزارع چي تخم خړنه که په مځکه
حـــــرام باندي خرمن دئ هم ثمروهم خوراک
حــــال داليا وو ګذشته ووپـــــــه داشان و
په درون کښي جوش خـروش ودهيچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشـــــوی تـــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښي
ذيقه يې سينه وي غـــريب ګرزي ګريوان چاک
خپل نفس ورتــــه وايي ترتانشته(هيڅ) ذاکربل
که دی په داغلــط شوتلخ يې کئ شيرين باغ ناک
بسکه (ملاامیره)خــــه ويل دي ترخوله خبژي
فقيران دزمـــــــاني دي مبتلا څه ورته شاک

***

مــــــن وعــــــن د کتاب ورک دهـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بـــرشي تـــرداووه سماک
دري ذکره په حديث کښي بيان شوي که خبريې
يومي لساني دويــــم قلبي دريم روحي ثناک
لســـــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهــــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ډېردئ که پـــــوروغی سالک
پـــــر(ملاامیر) چي راغی همېشه ده فرحناک

***

هـــــرمريددي خپل شيخ بـــــولي پيرکامل
تابــــه کاندي ومقصودتـــــــه پيرواصل
سست يقين که مـــــــريدي دواصـــــل وکه

96 دودوني = دودونه ئي(لوګي ئي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی بــــــه پاتــــــه معرا[97] شــــي بې حـاصل
اول شــــــــرط دمــــریدۍ مي خپل یقین ده
که شرط ترک شي مشـــــروط پاته شي عاطل
پـــــرناقص که کامل یقین خـــــوک وکه
ســــــــتادپاره بــــه ناقص پیرشي کامل
هــــــرمــریددي وخپل شیخ ته تسلیم کاندي
پــــــه دغـــــه تسلیم بـه شي بالغ عاقل
جــــــماعت وردوظیفه پــــــرځان لازم کـړه
تقواخــــــوی کــــــړه دګناه نه شي عـامل
دسلـــــوک بیان مي کـــــړی پـــه پښتودئ
(ملاامیره) فــــــرق کـــــوه دحــق باطل

***

راښکاره شــــــوداشــــــنای حسن جمیل
محسنات ددنیاشــــــوه خـــــوارو ذلیل
ښایستې ددواړو کـــــونــــو سرکوزي که
چي یې ولــــــیدزمـــــــادیارحسن اصیل
پـــــه کامـــــل صفت موصوف زمـادلبرده
خــــــوک به نه وکي[98] سیـالي کثیرقلیل
ترچشــــــمانومي خــــــوناب ستاله فراقه
نه پــــــوهېږم چي قصیرشي که طـــــویل
پـــــــه طلب دخپل جــانان یــم سرګردانه
پرې بې نه ږدم که غــــرق شم پــــــه رودنیل
سرومــــــال زمـــــــافدیه ترخپل جانان ده
(ملاامیره) صــــــادق شه مـــه کـړه تعطیل

[97] معرا: لوڅ لپړ
[98] وکي = وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا و وصل ته حیران ده زما دل
شین توتي د ګلستان ده زما دل
له فلکه سنګ رېزي را باندي اورې
سرګردانه پر زمین هم پر اسمان ده زما دل[99]
خوب خندا را ځخه ورک دیار په مینه
خو د به ژاړي په طلب د خپل جانان ده زما دل
پر عاشق د معشوق کله دلسوزي شي
دلسوزۍ مهربانۍ ته نګران ده زما دل
غم د عشق را ځخه هېر کړه نور غمونه
ستا له غمه سرګردان هم نالان ده زما دل
د ظاهر دښمن که زر توري په لاس وي
هیڅ باک نشته په عذاب له نفس شیطان ده زما دل
بندي کړی دي د هجر په زندان یم
متنفر له اختلاطه د انسان ده زما دل
ځان ملبوس د بې ننګیه په لباس کړه
(ملا امیره) له جهان ځخه ترسان ده زما دل

❋❋❋

د ساقي له برکته ملک ګلزار وینم
پر ګلانو د بلبلو چونها ر وینم
زه بلبل ستا د ګلشن یم بل ګلشن څه کوم
خزان نشته ستا ګلشن همېش بهار وینم
هر ګلشن لره خزان شته له فلکه
په امان زه ستا ګلشن له هر اضرار وینم
عاشقان مي بلبلان دیار د باغ دي
ساکنان (مي) عاشقان زاغان فرار وینم

---

99 تر دې نیم بیتي وروسته دوهم نیم بیتي څلور څپې زیات دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــــــوشته مي پـــــرمحفوظ دفتردعشق ده
تسلسل دعـــــاشـــــقانـووارپه وارويـنم
مـــومنانومـــومني پـــه عشق پيداکړه
پــــــه عقبايي لــــــويه ګټه ددیداروینم
له دیـــــــدارخخه مـــحروم تول کافران دي
عـــــشق يې نشته دوی مـــقهوره دقهاروینم
بــــــه شيرين بيان دعـــشق ده (ملاامیره)
راشـــه وخت کـــــوتاه دئ اوس تلواروینم

***

خــــــدای راکــــــړی پاکیزه دین داسلام
دغـــــــه رحـــــم درحمان ده لـــــوی انعام
جــــــماعت مي طـــــريقه دپاک رسول ده
خبردارشـــــه لـــــمونځ ونه کـړې بې امام
تارکان دجـــــــماعت بــــــه شــرمنده وي
پـــــه عقبابـــــه مختورن وي هــم بدنام
تل درود واســـــــــتغفاروايــــــه په ژبه
شفاعت بـــــــه دي روزي شي دنبي خيرالانام
تـــــوکل تـــــقوا همېش پرځان لازم کـــړه
دښمن بند کـــــــړه دخضوع پــــه محکم دام
بیامنقاددخپل پادشـــــاه شـــــه که دانايي
محکومي تــــــه همېشه کـــــــړه دحکام
(ملاامیر) غريب دوعاکــــــوی دهــرمومن ده
خصوصاً دخپل پادشـــاه هــــــــرصبح وشام

***

دياردیدلـــــــره ورځــــــم بې پـــروبال يم
له ديدنه يې شــــــــرمېږم بې جـــــــمال يم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه غلام یم بېکاره دیارپه کارکښي
کم همته بدهنره بدخصال یم
بندګي دي قبلوم پردوه چشمانو
یاره ته مي کړه قبول زه ډېرملال یم
رقیبانو سرګردان کړم په عالم کښي
ستادربارلره درځم بند په جنجال یم
درقیب له همراهۍ مي سل توبې دي
نادیده یارمین کړی پرشین خال یم
کیمیاګر(دي) دکیمیا په طلب ګرزي
دیاروصل زماکیمیا په قیل وقال یم
عاشقان کیمیاګران طلب دیارکړي
که غافل شوم له طلبه بدفعال یم
دتغیرتبدیل لارنشته زماویارته
په طلب یې دوصلت ودوصال یم
حیرانېږمه وځان(ته) وجهان ته
ولي ورک ځان وجهان شوبې کمال یم
زه منکرله بندګۍ دنفس شیطان یمه
(ملاامیرمحمد)بنده دذوالجلال یم

***

په ظاهرغریب ملاباطن ملنګ یم
په اسم ذات سره خوشبویه ترلونګ یم
لوی اقلیم دمومن زړه ده بې پایانه
وربې[100] نه کړم له غمازسره په جنګ یم
که لښکرددښمن ډېرده هیڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پرپلنګ یم

---

[100] وربې = وربه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فـــــــــرض لمونځونه
که ماتېنګ کـــــــړه زه ولاړ دیار پــرننګ یم
دیارننګ مي جـــــــماعت د پاک رسول ده
مومنان بــېـ[101] تینګـــــــوو زه ناصح لنګ یم
پاک مسجد مي ده پالنګ مـوړباندي ناست یو
پرې بې نه ږدم که هــرخو په صورت ثورنګ یم
که وصـــــلت له یاره غـــواړې لاړ دغــه ده
که مي ټینګه کـــــــړه دالارباد شاه اورنګ یم
افضل کړی خدای زمــــــوږ دین ترکل ادیانو
که عامـل د شریعت شـــــوم زه خوشرنګ یم
ستاد عشق له زخــــمه سورلکه ســـورګل یم
عاشقان دي واړه ســــــره ، نه چي زه رنګ یم
دوصــــال طلب لازم پـــرمـــــاغریب ده
د هجران په اوردي سوی خــــــــوارپتنګ یم
هـــــــمراهي دبې دینانـــــوپه کارنـــه ده
بــــــهتردا چي له بې دینو څخه پـــرڅنګ یم
که رویت مي پــــه نصیب ستاله جـــمال شي
ځوړند ســــــــربه همېشه لکـــه متنګ[102] یــم
دسراج الملت والدین بنــــــه دبدبـــــــه ده
(ملا امیر) دده دوعـــــاګـــوی نه دپرنګ یم

***

کباب کــــــــړی دئ زمــــازړه اورد هجران
دغـــــــــه اورهـــــــجران دیارغواړم تاوان
په عــــــــوض کښي وصال غـــواړمه جانانه

[101] بې = به یې
[102] متنګ : کمندته وایي (ظفراللغات) اوکمند دلومي په معنا دلته له بیت سره سرلګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که وصـــــال مـــــعاوضه شي نشته زیان
معشوقه له عـــــاشقانو حجاب نـــه شي
داادب ده دعـــــاشق معشوق تـــــرمیان
که عاشق لــــره سـل روح دځان پیدا شي
همګي به کي[103] فـــــدیه تـــرخپل جانان
پــــه دنیاکښي یې بل حب ومقصودنه وي
کل مقصـــــودیې وي دلــبر، ژاړي حیران
هغه څوک چي پــــه نظردمعشوق نیک شي
بیایي ســــــپورکاندي دعشق پرآس دوان
ددنـــــیانـــام ننګ واړه ځني هېرشي
پروانه کــــړي ددنیاپه ســــودوزیان
کل هـــمت یې وي مصروف دیارپه حب کښي
بل حب نه کــــړي صادقان دي عــاشقان
پــــه بیان دعشق شیرین مي روح وجان شو
(ملاامیره) درپاشــــه پــــرسپین میدان

❊❊❊

ستاله غــــــمه راتـــــه اوردئ کل زمین
بي مثال ده زمــــــادلبرمـــــخ یې رنګین
محبت زمـــــاوســـــــیله ده ووصال ته
رقیبانـــــوراته کـــــــړی دئ کمین
بل اسباب دعــــاشق نشته بې له عـــشقه
دعشق اوربـــه وســــوځي رقیب لعین
بي تکلیفه هیڅ قـــــاصدمقصودنه مومي
سرګـــــردان دي قاصدان په زړه غمګین
اومي غــوښي چي په دیګ کښي جوش ونه که

---

[103] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وبې نه خــــــــوري که غني وي که مسکین
چي پخته دعشق پــــه اورکښي عاشق نه شي
حــساب نـــــه ده پـــــه رتبه دکاملین
دخامــــــانو خامکاري ســـــوزوګدازده
تل بــــــه ژاړي دی بــــعیدوي له تمکین
په بیان د(ملاامیر) هــــــغه پــــــوهېږي
چي ســــالک وي پخته کارزړه يې وي سپين

***

پـــــه تناب دزلــــفوبند يــــم دجانان
نـــه خلاصيږم که ښند مــــه دوه جــــهان
هيڅ مي وېره لــــه رقيبه غــــــمازنه شي
پـــــرځــــان وينمه پيره دتـــورزلفان
شش طـــــرفه فيوضات دجـــانان اوري
خــــــالي نه ده هيڅ آفــــاق زمين اسمان
عــــاشقان همېش په غم کښي خوشحالي که
وصال غــــــواړي پروا ، نه کـــړي په هجران
که نن ګــــــوري تورو سپين ديارپه خط کي
ته عامـــــل شه همېشه ګــــــرزه ترسان
نـــــه حسب نــــه به نسب دچاپه کارشي
چي حـــــاضرشي دمحشرپه لـــوی میدان
خوشـــــحالي دنیک عــــمل ده ونیکانو
بدعـــــمل بــــــه غمګيني شي دعصيان
که رضادجـــــانان غــــواړي رضاپرېږده
که جانان له تارضاشو خه په کارحورو غلمــان[104]
درضـــادي طلبګارزه خـــــواربنده یم

---

[104] دانيم بيتی ترنوروخلورخپي اوږددئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر) ده گناهــــــکارغــــــواړي غفران

***

چي خالق تخلیق وکــئ[105] زمــــــــادژوندون
بیاعاشق یې پرځـــــان کـــړم راغی بېلتون
په خپل عشق ســــــــره طالب زه دوصال شوم
شب وروزیم سرګـــــــــــردان په جګرخون
نه پوهېږم زمـــــــاپه باب قلــــم څه کښلي
چي یو غـــــــم وي نوشته که پــــــه زرګون
که مي ورکه خـــــــوب خنداشوه ستاله حبه
پــــــــه کارنـــــــه دي ددنیاډېرنعمتون
نــــــورغـــــــمونه راڅخه هېردیارغموکړه
یارنیولی دئ له مــــــخ ســـــــــل حجابون
محـــــــرمات شبهناک شـــــــوه سل حجابه
له مذکـــــــوره تقـــــــوا کانــــدي صالحون
په نصیب دعـــــــــاشقانـــــــــوعجزونیازده
دیارحب دعـــــــــاشقانـــــــــوده ژوندون
تل مشغول دیارپـــــــــه وصل صادقــــان دي
سمندرغـــــــــوندي ساکـن اوریي مسکون
تـــــمام صورت مي ستادعشق په اورکباب شو
(ملاامیره) تالـــــــــه اوردعـــــــشق صابون

***

معشوقـــــــان دعـــــــاشقانـــــوقاتلان
بي تقصیره ځني یــــــــــوسي دل وجـــــــان
په عالم کښي سرګــــــــردان ګرزي ګریان وي
بیایي قـــــــوت وي دزړه وینه دخپل ځــــان

---

[105] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني ورک صبر و سکـــــــون دیار پـــــــه مینه
همېشه يې او بنــــــکي ځي تـــر دوه چشمان
بې غمي شي پـــــــر حـــــــــرامه په دنیاکښې
د فـــــــراق او ښکو تر ځـــــــان وګـــرېوان
دوه جـــــــهانه ځني هېر شي بې د لـــــــبره
سر و مــــــــال کـــــــړي صدقه تر خپل جانان
پـــــه کـــــــوڅه دیار ولاړ بې نام وننګ وي
مـــــــرتبه يې وي بلنده تـــــــــر اســـمان
پــــــه اول کښې محبت بیا ګــــــــــمنامي ده
(ملا امیره) ګـــــــمنام شـــــــه که يې پوهان

***

له هـــــــجرانه همېش ژاړم پـــــــــه نارو
دیار دیدپر مــــــــاشیرین ، تـــــرقند مسرو
د رقیب پـــــــه محبوسی بـــه هیڅ بند نه شم
زه محبوس یـــــــــــم دخپل یارپـــــه زولنو
چي يې تــــــوري زلفي بیا پـــرمخ خپري کړي
عــــــاشقان سینه ســـــــوزان په اند ښنو
رقیبان يې راتـــــــه کښېنول پــــه خنګ کښې
اوس مي ولي پـــــــه تکـــــړو[106] پــــه سنګ ریزو
بـــــــــدبختي د رقیب داوه لـــــــه اوله
چي يې ذات دده پیدا کـــــــــړلـــــــه اورو
بیا يې وکــــــــړتکبرپـــــــــه سجده کښې
پـــه کارنـــــــــه شـــــــوعبادت دږ ېر کلو
رقیبان مي دښـــــــــمنان د پاک ایـــمان دي
(ملا امیر محمده) ځــــــغله پـــــــه ګامو

---

[106] کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خال دي ایښی دئ پـه میان کښي دابرو
نن مجنون غوندي عـذاب کړمه لیلو
ودربارتـه دي ملنګ پـردوهه ناست یم
ولاړبه نه شـم مګردیدراکـړې خیالو
منتظردي ددیـدن لکه بلبل یـم
څوبه ګـرزمه محرومـه له کتو
یاره جـوړه شکوفه پـه زمستان کړه
اوکه نه وي جان دمـاغ مي کړه خوشبو
جـدایي دیارترخـه وصال شیرین ده
که یـوځله وصـال کاندي نن پېرزو
عـاشقان دي شهـبازان دیارپه مینه
سرګـردان دي پرزمین پرلـویوغرو
ربه روی ســتاددوستانـومي دروړی
عـاشقان کـړه منورپـه انوارو
ستادعـفومقام پټ له هـره چاده
(ملاامیره)عـفوغـواړه پـه زارو[107]

***

زمـاپه زړه یاردعـشق اورولګـاوو[108]
بیایې روح راخخه یووړغـم یې نورولګاوو
خـوشحالي دزندګۍ راپوري غـم شوه
غم یې دروندده هجران زورپـرماپورولګاوو
دنفس باغ مي ســتادعشق په اورایره شو

---

[107] په مقطع کي لږڅه تصرف سوی دئ. په اصل کي داسي وه:
ستادعفومقام پټ له هره چاده زمادلبره
ملاامیره عفوغـواړه په جړاوپه زارو

[108] شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ اوسنی لیکدود یې (ولګاوه) دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک بینی یکجهتی بیاپرمـــــــازرو ولګاوو
مجوف زړګی مي ډک پـــــــــه سل فکرو و
دتوحید په نورشوډک عجب یي شــورولګاوو
رقیبان حیران ولاړزمـــــــاوحـــــــــال ته
دتوحیدنــــــــورمي پیره په رقیب اورولګاوو
دمعشوق پـــــــه طلب سترې عــــــاشقان ده
(ملاامیر) مي په طلب ســـرپخپل ګورولګاوو

***

راشئ مـــــــــومنانو دخپل رب ثناګويي کوو
محکمه پرخپل دین شوو بادشاه ته دوعاګويي کوو
راغــلي اروسان دي دوی ومورږوته حیـــران دي[109]
غیرت ددین به وکـــــړوموږبه هم پهلواني کوو
حیات دي زموږبادشــاه وي کل اسباب برابروینم
قتل به کفارکړو مــوږپردوی شمشیربازي کوو
پرخلافت دچــاریاردي محکم زموږبادشاه وي
مغلوب دي کافـران شي چي پردوی موږغالبي کوو
بدبخته کافـــــــــــران دي نااميده له قرآن دي
فتح به خدای راکـــــړي دقرآن موږپیروي کوو
انګریزکه اروسان دي زمــوږجنګ څخه ترسان دي
مومنان تـول شیران دي اوس پردوی به چابکي کوو
ترســــــان مي اروسان دي دلاوره مومنان دي
غــازیان منتظران دي موږدوی ته کارسازي کوو

[109] دامیرحبیب الله خان په وخت کي افغانستان ته دروسانودراتګ خبره له تاریخي مدارکوسره سمه نه خېژي. دشاعرمرادبه یاپه سیمه کي دبلشویکي نفوذ دخپرېدوخطروي اودی به یې دروس دتجاوزپه نامه تعبیروي اویابه نوپردرقدباندي دروسانوپوځي تېري ته اشاره وي. دغه واقعه دغازي امان الله خان د پاچهی په اووم کال پېښه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) اوپه دې ډول نوتردغه کاله پوري دشاعرژوندهم یقیني کېدلای سي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــفارکه هرخوږ پردي د دین عقل یې هېر دئ
بې جنګه بې نـه پرېږدو د خپل دین مورڅاوري کوو
قـــــاتلان که مقتولان شو که پاته پرمیدان شو
سودمنده مومنان دي (ملاامیره) موعظي کوو

***

تـــــــــریوسف ډېرښایسته زمــــــــوږپیغمبرو
ستاره ورته عــــاجـــــزشمس و قـــــــمرو
غلبه د نـــــــوریې تېره تــــــــــهرــــــرچاوه
په خـــــــــوبانوکښې څرګند لکه زیړلـــــمرو
دوحدت له باغـــــــــــه درخته رابنکاره شوه
نه یې مــــــــــثل پـــــــــرزمین لکه نښترو
دکـــــــــمال پـــــــــــه مېوه پره دغه درخته
مـــــــــومنانو مې نوش کـــــــړئ ښه ثمرو
شاکـــــــــــران ددې مېوې بـــــــه سربلندوي
تورزاغـــــــــان له دې مېوې څخه کـــورکرو
مومنان دي خدای غـــــافل په دین کښې نه کړي
غـــــــــافلان لـــــــــه خپله دینه ګاووخــــرو
دطاعـــــــــت بارچې باباآدم پـــــــه شـــــاکړ
مـــــــــــومنان بې[110] قبلــــــوي بارد پـــدرو
مـــــــــــومني ده نیکنامي دعـــــــــقباګټه
مــــــومنانو تېنګه کــــــــــــړه که مي ضررو
دنبي پـــــــــــــردین ثابت شـــــــــــه (ملاامیره)
سپی رقیب ثابته نه شــــــــــولــــــــوی خطرو

***

ته آئینه دشـــــــــــــرع نســـــــه[111] وخپل مخ تـــه[112]

---

[110] بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاعیبونه بــه ښکاره شي ته نیکبخته که بدبخته
ښـــــــــه طاعت وبندګي دپاک الله کــــړه
له ریا څخه ځـــــــان ســاته ،نفس بدبخته
ســـــــره اورونه دي پــــــه لاس ددښمنانو
ستاطاعت وســـــــرومال سوځي یک لخته
ستاپه ښهرکښي ښه کـــــوته په دولت[113] ده کــه
بیغـــــــم نه شي دښمن ستاده په زړه سخته
که ولاړپـــــــرخپل کـــــوته وي ترسهاره
اوس بادشاه یې ګـــویاناست یې پرخپل تخته
دتــــــقوا تیغ پـــــه لاس ونیسه محکمه
درایله به کي[114] دښمـــن ســــــتاتخت وبخته
سرګـــــــــــردانه له خپل نفسه ده برعالم ده
(ملاامیره) جــهادي شه مي پرېږده ګرم ویخ ته

***

ددنیاکه جستجـــــوی پرداجـــهان کــه[115]
که خدای هیروي آخـــــــرت لره تاوان که
پـــــــرجــــهان باندي ژړادیارلــه حبه
داژړادمحبت دخــــــــــدای دوستان که
چي دعشق په تیغ یې غـــــوخ دزړګي سرشي
دفراق په اوښکوتــــــرځـــان وګریوان که
دصادق عـــــــاشق ژړاده پخپل ځان کښي
که مخلـــــوق ته شي ظاهـــردځان نقصان که

---

111 نسه = نیسه

112 داغزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي. ماد(ه) ردیف ته رانقل کړه.

113 دولت دلته ددنیاپه معنا راغلی دئ.

114 کي = کړي

115 که = کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا ســــــره ضدین(دي) هیڅ شک نشته
په یوه ځـــــــای اوراوبـــــه کله مکان که
دادنیاکه پخپل فکـــــــــرګلستان کـــړي
عاقبت به یې خـــــراب دمـــــرګ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خـــــــــوی خصلته
دامشکل ده چي دیده څــــوک بې چشمان که
جاهــــــــلانــــــوپه دنیادین بدل کـــړی
ددنیاهـــــــبړیده نــــــه که دین نسیان که
که دانایي پـــــــــرخپل سرنیسه لاســـونه
وجاهــــــل ته نصیحت ډېرعـــــــالمان که
ناصحـــــــان که نصیحت ددین بیان کـــړي
(ملاامیر) بـــــــــه یې قبول پردل وجان که

***

محبت دخـــــــــدای دوستان بې خدای نه که
په یوه زړه کښې بــــــه دوه محبت ځای نه که
په ظاهـــــــــــروي له عـــــــالم باطن له حقه
مشاهــــــده یې له خــــــــدایه بل رای نه که
چي توانګـــــــــردقناعت په خـــــــزانه شي
هیڅ ګـــــذربه دغنیانوپه ســـــــــرای نه که
احتیاجي بې خـــــــپله ربه دبل نــــــــه که
روح وجـــــــــان به یې له خدایه فدای نه که
عـــــــــاشقان دي طالبان دیاردوصـــــل
که واصل شي ومعشوق تــــــه وای وای نه که
په کـــــــوڅه کښې دمعشوق حیران ولاړوي
خوښ خـــرم وي په حیرت کښې هم تلای نه که
حال وقـــــــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالکان دي خـــدای خودبین خودنمای نه که

***

جـــــام دمی پیاپی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی پـــــه نغموا وازونه
یارزمــــابي وفا پـــــه جفادئ عــالمه
نقصان کل زمـــاخیل دګـــــناه دریابونه
یارمي ګل زه بلبل پـــــه ژړاپسې مــــرمه
دبلبل سینه تل تـــــرختلي خـــــارونه
دلبري دلــــجویي رهبري دي غــــواړمه
که ماخلاص په اخلاص کـــړې دغم له بارونه
مـــاغریب کـــړه بعیدله شیطانه شدید
بدلـــوي سودایي پـــــه دنیاجنتونه
مامرید کـــــړه قــریب دګلشن عندلیب
ستاحبیب ســـــتامجیب پرښندم سرمالونه
ښه جلال ښه جـــمال شین دي خال ده صنمه
پـــه ظهوردي خـــراب دکفارو ملکونه
ستانظرشـــــوخنجرپـــه مجروح مي ځګر
سپین دي غـــابښ وانوارپه روښان اسمانونه
ستاصـــــدیق ستارفیق ترهــــمه وشفیق
یارغـــاردســـــرداردهجرت په مزلونه
پتهولـــــو خـــوبان افضلین مي جانـــان[116]
بهـــتري مهـــــتري پـــه آیات حدیثونه
ستاابلــــق ترفـــــرق وتیرشوی مطلق
نازبردار ، رازکـــــــردارترجمله حجابونه

---

[116] دانیم بیتی په لږتصرف رانقل سوی دئ. په اصل کي داسي و :
پتولوخوبان پرماګران افضلین مي جانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابیان شـــــــوعیان د(امیر) پـــــــه زبان
خـــــــوش لسان درفشان دجـانان صفتونه

***

دعشق اورمي پــــــرزړګي وکـــــړه پوښتنه
زمـــــاپرحال په چابکي وکــــــړه پوښتنه
شپږداغــــــونه عشق راکــړي پرسینه دي
دازخـــــمونه دمـــــرګي وکړه پوښتنه
ورنځــــــورتـــــه که دوادديدن ورکـړي
زمـــــادواده پرهېزي وکــــــړه پوښتنه
بیکاره غــــــلام دیاریـــــــــــم ورته ژاړم
نن دغــــــلام پربېکاري وکـــــړه پوښتنه
هیڅ حاجت زمـــــــاپه کاروخدمت نشته
زماژړايارخـــــــوښوي وکـــــــړه پوښتنه
درقیب دلاسه ډېرپـــــــــه زړه غــــــمجن یم
نن زمـــــاپرغمګیني وکـــــــړه پوښتنه
عشق جــــــهازشوګډ یې کړم په محبت کښي
ته مـــــــهربان شه پرغرقي وکـــــړه پوښتنه
(ملاامیر) پـــــــه سپینه ږیره تل ژړاکــــــړي
راشه زمــــــاپرغریبي وکــــــړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپـــــــــه لاس زمـــــاددلبرده
عــــــاشقان پــــــه قتلـــوي دايې هنرده
چي په برخه یې خــــــــواري دسوزګدازشي
خـــــودبه ژاړي چي زخمي یې دزړه سـرده
هــــــغه څوک چي وي ببغم دیارله فکـــره
ســـــــړی نه ده پــــــه مثال دګاوخـرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت پـــــه اوريې ســـــوی پــه کلونو
چې وصــــــــال را بانـــدې راغی نن اختر ده
غـــــــلامي مې په اخــــــلاص د کامل وکړه
اوس ماذون شوم د کامــــــــــل هسې نظر ده
وخـــــادم ته د مــــــــخدوم فيض رسيږي
هيڅ شک نشته د رســـــــــول د خولې خبر ده
عــــــاشقان (يې) وديدن ته هـــــــوسيږي
ځني پا تــــــــه نام وننگ وســــيم وزر ده
صادقان د يار پـــــــــه مينه هـــــغه څوک دي
چې پـــــــــه لاس (يې) همېشه د عشق دفتر ده
عــــــامــــــلان د شريعت مې فايضين دي
پاک الله ځني راضي هـــــــــــــم پيغمبر ده
عـــــاشقان ترسرو مــــــــال ويارته تېر دي
چې ليدلی يې جانــــــــان پــــه خپل بصر ده
ديار ميني تور کـــــــــودی کړم په جهان کښې
خاکساري مې جــــــــــوړه کړې پرخپل سر ده
گــــمنامي لــــــويه رتبه ده (ملا اميــــره)[117]
اختلاط د زمــــــــاني ډېر شــــــــوروشر ده

***

که وصال د اشنای غـــــــــواړې روځ د غه ده
بيا خه نه شي د مــــــــــــرگي سخته ناره ده
نن دي وارده چې راکب پـــــــرخپل مرکب يې
له مـــــــــــرکبه که شيوه شوې توره شپه ده
په تياره کښې څـــــوک رسيږي ومقصود ته ؟
لــــــــوی مثال د ځ نيکي واخله لاربنکاره ده

117 اصل: گمنامي لويه رتبه ده ملا اميره فقيره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــــمبختان مي غـــــــافلان د یارله ذکره
لـــــــــغزیده وي وخپل نفس تـه مسخره ده
پـــــــرهـــــــمت د زاهـــــــد انو آفرین شه
نفس شیطان يې پـــــــه عـذاب بنه تماشه ده
پیروي د پاک قـــــــرآن مـــــوپه نصیب کړې
چي همېش زموړ په خـــــــوله ورد و ظیفه ده
په نصیب مـــــــوشفاعت د پاک رسول کړې
پاک سبحان بې کي[118] خـــوشحال کـړې وعده ده
له دي خپلي بـــــــــدبختۍ شخه په عذاب یم
ګیله نشته پرهـــــــرچـــــامي توره شپه ده
هـــــــرعـــــاشق شیرین ګفتن شیرین زبانه
(ملا امیر) مي درپاشي ډکـــي[119] ســــــــینه ده

❊❊❊

هغه خوک چي صادقـــــــان وي ستا په مینه
محبت بـــي[120] هـــمېشه پـــــــرخپل یار وینه
اول حــــــــال د سالک دادئ اي دروېـــــــشه
چي پـــــــــه حب کي د خپل شیخ به فناه شینه
حقیقت د حب يې هلته ظـــــاهــــــــــــرېږي
چي د پاک رســـــــــول په شـــــرعه عمل وینه
دویم حـــــــــال دصادق داده په محبت کښي
چي د پاک نبي پــــــــه حب کښي فـــــناوینه
دریم حــــــــال فنافی الله بـــــــــولي طالبه
بي له یاره مــــــــاســــــــــواکل ترک وهینه

---

[118] بي کي = به يې کړي
[119] ډکي = ډکه يې
[120] بي = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل خـــــــه دئ دروغ وایي
چي خالي به له دي دروحبو خـــــــوک وینه
هـــــــرچي لاردشـریعت یې وي پرې ایښي
رهـــــــبردده شیطان اورتـــي[121] ځکـــوینه
که باوردي پــــــه آیات و حــــدیث کیږي
ملحدي پــــــه طــــریقت کښي ډیره وینه
هـــــغه څوک چي مستقیم پـرشریعت شوه
پــــــه سپین مــــخ به آخرت لـره ورځینه
خــــــدایه عشق مي برابرپرشــــریعت کړې
چي مـــــــقام دمـــوحدی مي روزي شینه
(ملاامیر) غـــــریب صادق کړې ستاپه مینه
امان راکـــــــــړي په توحید کښي له لعینه

❊❊❊

ستادهجران په اورو سـوی ارامي غواړمــه[122]
زړه مي زخمي دا ستاله لاســه دوایي غواړمه
دوامي وصل دجانـــــــان ګنج نوري غواړمه
زه خوارمسکین یـم بې تسکین زه دلجویي غواړمه
ستادمحبت پـــه دریاب غرق صدف دري غواړمه
زه غواص تېر(یم) تـرخپل سر اجرت قوي غواړمه
له دواړو کـــــــونویم بېغم روښندلي غواړمه
له پخته ګانـومي حساب کړې ګمنامي غواړمه
سیروسلــــوک راباندي تېرشو مقبولي غواړمه
نفس وشیطان مي دښمنان ستامـــهرباني غواړمه
زمــــــامشرب دنقشبند پیرمجددي غواړمه

---

121 اورتي = اورته یې
122 دي غزل ته پرسرکښلي دي: مناجات فقیرملاامیرمحمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچندبه سـوزیمه نورمحمدي غواړمه
درعشق تـوسوختیم دروصلت رهنمایي غواړمه
عـمرم عبث گذشت درطاعت عمرثاني غواړمه
پیرمي اولاددعـمریارپیرقریشي غواړمه
(ملاامیر)خواریږ دامنګیرزي[123] غـلامي غواړمه

***

په خـوبانـوکښي کلانه راشه راشه
زمـادزړه محبه ګـرانه راشه راشه
پیروي دي قبلـوم پـردووچشمانو
ته یي نورزمـادچشمانه راشه راشه
زمادپیرنـوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره تـرسبحانه راشـه[124]
(دا)ستانـورده وسیله زمـاووصال ته
تـه همېش پـرخپل رب ګرانه راشه
مـحبت دیارافضل تـردوه جـهانه
ته یي زمـادزړه ارمـانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف تـرکل عالم یي
باطن نـورظاهـرانسانه راشه راشه
ستاامت هـمیشه فـخرپه تاکاندي
تـه سـرداریې دنبیانه راشه راشه
ډېردي قـدرهـم حرمت پرخپل خالق ده
کامـل میره دخـوبانه راشه راشه
کمینه امتي سـتایم پاک رسـوله
زه (امیرمحمد) سـتادغلامانه راشه راشه

123 زي = زه یي
124 دغه بیت درې ځپې زیات دئ.(هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

عشق سـرسري نه ده چي له سره دي بدرشي
محبت عـارضي نه ده چي له زړه څخه بدرشي
بیان د عشق کـومه و سالک ته يې ښيمه
مشتق لـه عشقيه دئ چي پيچان[125] پربل شجرشي
عشقيه مي هـغه شی ده چي غالب شي پرګياه
ذات د ګياه ورک شي عشقيه مي پـراظهرشي
مثال د مومن داده که انصاف لـري منصفه
که عشق باندي غالب شي ترګياه (يې) حال بترشي
عشق ده په دوه قسمه ته يې زده کړه اې سالکه
يو مي رحـماني بل شيطاني که دي باورشي
شيطاني هغه ته وايي چي نقصان د شريعت وي
ناري تجليويني پـه غلط مي ګاوو خرشي
رحماني هـغه ته وايي چي پرشرع مستقيم وي
شـوارق به دانوارفيوضات باندي مطرشي
تميزددې دوو ګـران دئ د خطرځای يې دغه ده
سالـم به ترتبربرې هغه څوک چي بختورشي
زه (ملاامير) فقيريم په بيتوکـړم بيانونه
محتاج زه دوعـايم که پرماد خدای نظرشي

***

بدبخته زمانه شـوه له طاعته غافلان دي
ودين ته يې شاکـړې په دنيا پسي روان دي
بيدارشئ مومنانـولوی سفرلرئ په مخه
نکيرمنکربه درشي سوال جواب يې په ايمان دي
کامل که دي ايـمان وهيڅ دي وېره خطرنشته

125 عشق پيچان يوراز ګياه ده، چي پرنورو ګلانوراتاوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووزه ونیکۍ تــه بدعمل دي دځان زیان دي
فهم وکه (اې) مـــــــومنه عاقبت دادنیا پاته
محصل دهـــرچامرګ دئ ځني پاته یتیمان دي
سپین زیره دي توربړي ګناهــــــونه دي ډیربړي
صیقل (یې) اسم ذات ده شــریعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عـــــاقبت به روانیږو
ژاړه (ملاامیره) نــفس شیطان دي دښمنان دي

***

یوه درخته یې نهال کــــــړه په قدرت کښــــي[126]
څلورښاخ (یې) ورپیدا کــــــړه په زینت کښي
هر (یو) ښاخ له ګوناګـــــــون مېوې څخه پرده
زاغــان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پــــرګل مین ملامت نه دي
معطریې دل وجــــــــــان په حقیقت کښي
چي بلبل غـــــــــوندي صادق په مینه نه شي
دامشکل ده چي به ګـــــډ شي په جنت کښي
ســــــاکنان دهغي درختي هــــغه ښوک دي
چي ترسروترمـــــــال تېرشي په محبت کښي
مـــــــــــثال ددرختي ذات دپاک حبیب ده
چایاران یې څلـــــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عـــــاشقان دخدای دوستان دي
رب ورکړي خــــــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافـــــــــــــران منکرالحق دي
محرومي شــــــوله ورپښبه په خلقت کښي
پـــــه اول کښي مي ابیات مــــــغلق ویلي

---

126 داغزل په اصل کي د(ښ) په ردیف کي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخريې معنی ګـــــوره په وضحت[127] کښېـــي
ربه ســـرومال قـــــربان زمــــاترنبي کړي
(ملاامير)غريب غـــــلام تل په خدمت کښېي
عــــــاشقان ديارجـــــفاپروفــــابولي
(ملاامير) فقيرمغموم ده پــــــه هجرت کښېي

***

دخپل اشـــــــــناى ديدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنــــــه وم چي پــــه مخه رقيبان راځي
ديارد غم ګـــــردوغبارزمـــــاپرځان راځي
ديارله عشقه مي خــوناب نن ترچشمان راځي
(را) ميسربه وصـــــــال نه شي بې ژړا عالمه
دفــــراق اوښکي مي بهېږي پرګرېوان راځي
دادنياکه هــــمګي ګل وګلـــــــزارشي
عـــــاقبت به شي فنادمـــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون يې زمــــــاپه قسمت راکړ
بي له ياره دعشق دودمي تـــــــردهان راځي
زماپه اوښکـــــــوهيڅ اثرپرجانان نه شي
زمــــاپرحـــال نن په ژړازمين اسمان راځي
سرګـــــردان وپايدوان پــــــردادنيايمه
ترک به نه کړم ستاطلب که هـــرڅوزيان راځي
دجنت تــــــرګلـــــو زياتي تـــماشه ده
چي مستغرق شـــم ديارفيض لکه باران راځي
که وفانه کـــــړي نن دژوندرمـــــــق باقي ده
اوکه نه وي (ملاامير) غـــــريب ګريان راځي

***

[127] وضحت = وضاحت ، څرګندتيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاجـــــــفاده همېشه مـــــــــــاژړوي
رقیبان پـــــــه نصیحت مـــــــاخندوي
زه حیران یــــــم چي ژړاکـــــــړم که خنداکړم
نه پـــــوهېږم چي یارزمـــــــا څه خوښوي
دجـــــــرس له حـــــاله حال زمامعلوم شو
تـــــــرخندازمـــــــــاژړایـــــــارقبلوي
دادنیادژړاځـــــــــای چي ببغــــــم نه شي
ستاژړالـــــــــــره اجـــــرت یاردرکـــوي
داجـــــــــرت حساب مي خپلـــه زندګي ده
عـــــــاقبت دصـــــــورت حجاب پاره کوي
دمحشرپـــــــه روځ بـــه نیک وبدښکاره شي
دانایـــــــــان مي نیک پـــــه بدنه بدلوي
آئینه دزړه صفاکــــــــړه له هـــــــــــرزنګه
(ملاامیره) خدای رحـــــــــمان ده رحم کوي

***

عـــــــاشقان دي بیماران پـــــه زړه زخمي
ددیدن زکات غـــــــــــواړي پـــه مسکیني
هیڅ حـــــــاجت یي ددنیا په چـــــاره نه وي
نه پـــــــــه کاریي وي جنت غـــلمان حوري
دخپل یاردیدن یي خـــــــوښ تردوه جهان وي
قاسم کـــــــــړی ښـــــــه قسمت دئ ازلي
دتوحیددباغ مي هـــــــــرعــــــاشق بلبل ده
ودي باغ تـــــــه بل مـــــــــرغــــه لارنه لري
دګلانـــــــــــوسیل بي بــــــــــهاره نشته
ددیداررروځ لــــــــوی بـــــهارده کاملي
په نصیب دي ښه دیداربه لــــــــوی بهارشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده د دیــــارشــــه محبتي[128]

✻✻✻✻

✻✻

✻

✻

✻

✻

[128] تردې غزلي وروسته دنسخې په پای کې د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نیمګړې ده اوزه نه پوهېږم چې څوپاڼې به یې لوېدلې وي (م. هوتک) .

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library